

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

MESEČNI PRILOG "SOKOLSKO SELO"

LJUBLJANA,
4 MAJA 1934Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava nalazi se
u Učiteljskoj školi, Franciškanska ulica broj 6, telefon broj 2177 • Račun
poštanske štedionice broj 12.943 • Oglasi po ceni • Rukopisi se ne vraćajuGOD. V
BROJ 19

IV glavna godišnja skupština Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije

održana dne 29 aprila o. g. u Beogradu

Učešće predstavnika Saveza slovenskog Sokolstva, Českoslovačke obce sokolske, Poljskog i Ruskog sokolskog saveza, te predstavnika bugarskih Junaka, izazvalo je na skupštini oduševljene spontane manifestacije slovenskom bratstvu, slozi i uzajamnosti

Dirljiv i srdačan prijem braće bugarskih Junaka veliki je datum za daljnji razvoj i rad slovenskog Sokolstva i za učvršćivanje bratskih veza među slovenskim narodima

IV glavna skupština Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije održana je ove godine u jednom nadi sve svečanom sokolskom raspoloženju i u znaku punog slovenskog bratstva i uzajamnosti. U našoj dičnoj prestolnici, u Beogradu, okupili su se 29 pr. m., pored delegata jugoslovenskog, i svi predstavnici svega slovenskog Sokolstva: Saveza slovenskog Sokolstva, Českoslovačke obce sokolske, Poljskog sokolskog saveza, Ruskog sokolskog saveza i Saveza bugarskih Junaka, koji su upravo zakoračili na prag velikog slovenskog sokolskog doma. To je nesumnjivo jedan veoma značajan datum u istoriji i jugoslovenskog i svega slovenskog Sokolstva uopće.

Ovaj susret predstavnika svega slovenskog Sokolstva i pionira slovenskog bratstva i uzajamnosti nije bio samo pukog manifestacionog karaktera, već on ima i svoj mnogo dublji i dalekosežniji značaj. Sokolstvo je od vajkada bila preteča u stvaranju i realizovanju mnogih velikih potvrd, ideja i koncepcija, koje su obuhvatale ne samo pojedina nacionalna hvalata, već i opća velika slovenska pitanja. Jer velika je uloga dodeljena slovenskom Sokolstvu. Ono vrši među svim slovenskim narodima veliku i blagotvornu misiju. Ono je stvarno jedna od najjačih i najčvršćih kopca, koja kroz toliko decenija tako tesno i nerazdruživo vezuje slovenske zemlje i narode, i koja ih sve to više sjedinjuje. Sokolstvo je onaj uticajni i moćni faktor, kome će ustrajnim radom poći za rukom da postepeno odstranjuje i još mnoge i mnoge prepreke, koje iskravaju ili koje se postavljaju na putu jačeg i tešnjeg zbliženja i trajne bratske sloge, mira i ljubavi među pojedinim slovenskim narodima. Ako ništa ne združuje slovenske narode, združuje ih sokolska ideja, koja će im razotkriti, da se oni, i kao posebne nacije i kao velika duhovna slovenska zajednica, mogu da uspešno održe u velikoj i teškoj utakmici, pa i u borbama, s ostalim kulturnim narodima i da zauzmu dolično mesto, koje im po svemu pripada u svetskom forumu, samo u što tešnjem međusobnom zbliženju, povezanom solidarnošću, iskrenim bratstvom i ljubavlju te uzajamnom pomoći, i to kako u danima radosti, tako i u danima teških iskušenja. U tome nas je Slovene poučila istorija, pa stoga tolika a i mnoga teška, britka i velika iskustva neka budu velikom slovenskom sokolskom bratstvu večitom neugasiva luč, koja će obasjavati onaj spasonosni put, kojim ima napred da sve slovensko sokolsko bratstvo predvodi lepšoj budućnosti sve slovenske narode. Sokolstvo je već duhovno ujedinilo sve predstavnike, sokolske sinove velike majke Slovenije: Čehoslovake, Poljake, Jugoslovane, Bugare i Ruse, a oni će šireći dalje sokolsku ideju i naučavajući sokolsku ideologiju to duhovno jedinstvo sve više unositi i produbljivati ga svaki u svome narodu i u svojoj zemlji i svaki time ujedno raditi i za čitavo Slovenstvo. Radeći tako za taj veliki i uzvišeni cilj i njemu težeći, više ne sme i ne može da bude osvrtnja unatrag, za prošlost, koja nas je zlokočinom sudbinom delila i poigravala se sa svima nama na radost i na korist naših neprijatelja. Stoga svoje poglede moramo napred da upiremo u budućnost, a koja će nam se ukazati u lepom i velikom samo u punoj i iskren-

noj bratskoj slozi i ljubavi, u slozi i ljubavi svih slovenskih naroda. Zato ovde i ponavljamo onu lepu izreku naše bugarske braće: Sjedinjenieto pravi silata!

Uoči same IV glavne skupštine Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije održan je dne 28 pr. m. u prostorijama Saveza nabavljajčkih zadruga u Beogradu poverljivi sastanak delegata jugoslovenskog Sokolstva pod izmeničnim predsedanjem I i II zamenika starešine Saveza braće Gangla i Paunkovića, a uz učešće i III zamenika starešine Saveza brata Lacka Križa te svih članova izvršnog i upravnog odbora Saveza SKJ. Na tom poverljivom sastanku prodiskutovani su temeljito svi izveštaji saveznih funkcionera kao i predlozi od strane uprave Saveza i oni od strane samih župa.

Na ovom poverljivom sastanku skupštinskih delegata kao i dan pre na sednici zbora župskih načelnika bio je u stvari pripremljen sav rad za samu glavnu skupštinu, koja se je održala dan kasnije.

Sama glavna skupština Saveza SKJ održana je sutradan, u nedelju dne 29 pr. m., i to u 4 sata posle podne, također u dvorani Saveza nabavljajčkih zadruga. Skupština naime nije mogla da se održi izjutra toga dana, kako je to bilo urečeno, jer se je izjutra vršila svečana sahrana poslednjih branilaca Beograda, na kojoj je uzelo učešća i naše Sokolstvo.

Posle svečanog sprovoda posmrtnih ostanaka poslednjih branilaca Beograda, predstavnici svega slovenskog Sokolstva s braćom predstavnicima bugarskog Junaka našli su se na zajedničkom ručku u »Srpskom kralju«. Za vreme ručka, koji je protekao u srdačnom bratskom raspoloženju, održano je više izmeničnih zdravica.

Već pre četiri sata učesnici skupštine počeli su se okupljati i zauzimati u dvorani svoja mesta.

Za predsedničkim stolom nalazili su se pored brata Gangla, potstarešina br. Paunković i br. Križ, tajnik br. Brozović, načelnik br. Ambrožić, načelnica s. Skalarjeva, ekonom br. Živković, članovi uprave Saveza braća: dr. Dragić, Živanović, Todorović, Vojinović, Korunović, dok su ostali članovi savezne uprave zauzeli mesta među saveznim delegatima. Nadalje na čelu stola nalazili su se i predstavnici ostalog slovenskog Sokolstva: starosta Saveza slovenskog Sokolstva i starosta Českoslovačke obce sokolske, br. dr. Stanislav Bukovski, tajnik Saveza slovenskog Sokolstva, br. Vincenc Ščepanek, starosta Saveza poljskog Sokolstva i predsednik Međunarodne gimnastičke federacije br. Adam Zamojski, potstarosta Saveza poljskog Sokolstva br. Ščepanski, starosta Pokrajinskog saveza ruskog Sokolstva u Jugoslaviji br. Drajling, predstavnik Ruskog zaograničnog Sokolstva br. Artamonov, te predsednik Saveza bugarskih gimnastičkih društava Junak brat Dimitrije Lazov.

Sučelice predsedničkom stolu, u prvom redu dvorane, ispred odličnih uzvanika i skupštinskih delegata, zauzeo je mesto izaslanik Njegovog Veličanstva Kralja general g. Pavle Pavlović, zatim predsednik vlade g. Nikola Uzunović, ministar za fizičko vaspitanje naroda br. dr. Grga Anđelić, opunomoćeni ministar Českoslovačke

Republike g. dr. Pavel Vclner, opunomoćeni ministar Poljske Republike g. dr. Švareburg-Ginter, sekretar Bugarskog poslanstva g. Nikola Pacev, potpredsednik Beogradske opštine g. Dobrovoje Bogdanović, predstavnik Beogradske univerziteta g. Vladimir Corović, predstavnik Narodne skupštine br. Gavra Milošević, izaslanici ministarstva: vojske i mornarice, prosvete, unutrašnjih dela, saobraćaja, poljoprivrede i voda, te predstavnici mnogih kulturnih i nacionalnih organizacija.

U prvim redovima nadalje nalazili su se i ostali predstavnici braće bugarskih Junaka, i to: potpredsednik Saveza bugarskih Junaka br. Petar Ahimov, tajnik Saveza bugarskih Junaka br. Nikola Gladniški, načelnik Saveza bugarskih Junaka br. Jozef Bureš, te član uprave Saveza bugarskih Junaka br. Ciril Georgijev sa gospodom.

Tačno u 4 sata otvorio je skupštinu pred prepunom dvoranom I zamenik starešine Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije br. Gangl, koji konstatujući da je skupština pravilno sazvana i da je na njoj zastupan dovoljan broj delegata, imenuje za skupštinske zapisničare braću: Franju Galijana i Radu Vojinovića, za ocvorovatelje zapisnika braću: Momira Korunovića i Voju Todorovića te za skrutatore braću: dra Otona Gavrančića i dra Voju Besarovića.

Nakon što su bile obavljene sve formalnosti oko otvaranja skupštine, predsestavajući br. Gangl prelazi na dnevni red komemorira sledećim rečima žrtve rudničke katastrofe u Kaknju.

Bratska skupštino!

Pre prelaza na dnevni red smatram da je sokolska dužnost svih nas da se povodom užasne katastrofe u rudniku Kaknju, a koja je duboko potresla svu našu naciju, setimo svih onih brojnih žrtava, među kojima je i dvadesetdvoje naše sokolske braće, i to: iz Sokolskog društva Zgošća Kakanj: Dokić Mustafa, Lukenda Pero, Kovačević Dušan, Safundžija Suljo, Tvrtković Stjepan, Cabrić Drago, Grgić Franjo, Majkin Jakov, Bilandžija Mijo, Neimerlija Sejfo, Lukić Ilija i Budimir Marko; iz Sokolske čete Doboj: Jašarspahić Mujo, Imamović Jasim, Jašarspahić Derviš, Hasagić Rašid, Radovac Mustafa, Hadžić Šefik; iz Sokolske čete Čatići: Bojić Ivo, Tomić Ivo, Benić Franjo i Perišić Stjepan. Svi su ovi sa svojim ostalim mnogobrojnim sudrugovima pali u vršenju svog teškog i mukotrnog rada, zaslužujući krvavim znojem lica svoje-ga nasušni hleb sebi i svojim sirotim porodicama. Slava im!

Za vreme govora br. Gangla čitava skupština sluša njegove komemorativne reči stojeći, koje na koncu popraća trokratnim — Slava im!

Nakon toga prelazi se na dnevni red skupštine, i to na prvu tačku dnevnog reda: izveštaj zamenika starešine.

Ovde uzima reč br. Gangl, koji drži svoj sledeći govor:

GOVOR BRATA GANGLA

Braćo! Sestre!

Dne 1. decembra prošle godine proslavili smo po svim svojim jedinicama svečano i oduševljeno petnaestu godišnjicu osnivanja i samostalnosti naše ljubljene otadžbine Kraljevine Jugoslavije. Stotine tisuća naših sokolskih srdaca

usplamtelo je na taj spomen-dan novim plamenovima otadžbeničke ljubavi i kao vatreni venac splelo se i ovilo oko Kraljevskog Prestola, na kome je sin Kralja Oslobođitelja Petra I — naš Gospodar i Kralj Aleksandar I. (Burni poklici: Živeo Kralju!) Slavni i junački Karadorđević rod prenosio je sve svoje viteške vrline i duhovne kreposti od potomka na potomka, dok se one nisu posve združile u mudrosti državnika i u očinskoj brizi Vladara, u koja danas gledamo punim nadama, uzvrćajući Njegova blagorodna dela oduševljenjem i vernošću! I kome da se vine danas s ovog sokolskog zbora prvi poklič i prvi pozdrav naših duša, ako ne Njemu, koji je dokončao Očovo delo i s kopljima ratnih zastava ocrtao granice naše otadžbine, gde se sada razvija naš slobodni nacionalni i državni život i gde naše sokolsko vaspitno delovanje stvara nove uslove za zdrav, napredan i radoljubiv život budućih pokolenja! Prvome sinu našega naroda, prvom državljaninu naše zemlje, našem Kralju Aleksandru I naš prvi sokolski pozdrav! Zdravo! (Ponovni oduševljeni burni poklici: Zdravo!)

Tada br. Gangl čita pozdravni telegram, koji skupština upućuje Nj. Vel. Kralju, a što su svi učesnici skupštine saslušali stojeći i na koncu popratili oduševljenim pljeskom i poklicima.

Njegovom Veličanstvu Kralju Aleksandru I

Beograd

GLAVNA SKUPŠTINA SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE, NA KOJOJ JE PO SVOJIM DELEGATIMA SABRANO SVE JUGOSLOVENSKO, A PO SVOJIM ZASTUPNICIMA I SVE OSTALO SLOVENSKO SOKOLSTVO: ČESKO-SLOVAČKO, POLJSKO, RUSKO I BUGARSKI JUNACI, UPUĆUJE SVOJ PRVI GROMKI SOKOLSKI POZDRAV SVOM NAJVIŠEM SOKOLSKOM ZASTITNIKU, VITESKOM I LJUBLJENOM NARODNOM VLADARU, VAŠEM VELIČANSTVU I UZVIŠENOM KRALJEVSKOM DOMU KARADORĐEVIĆA.

NEPOKOLEBIVO ODANO VAŠEM VELIČANSTVU, JUGOSLOVENSKO SOKOLSTVO PRINOSI SA OVE SVOJE ČETVIRTE GLAVNE SKUPŠTINE VAŠEM VELIČANSTVU GORLJIVU LJUBAV SVOJIM ODAJNIH SOKOLSKIH SRDACA I DUŠA, LJUBAV KOJA NAS VODI I DRŽI DA USTRAJAMO I BUDEMO POSTOJANI U SVOM SOKOLSKOM RADU NA OSTVARENJU NAJVIŠIH IDEALA JUGOSLOVENSKE NACIJE KAO I BRATSTVA I UZAJAMNOSTI MEĐU SVIM SLOVENIMA.

KROČEĆI SMELO I NEUSTRASIVO POD SVOJIM SOKOLSKIM ZASTAVAMA, JASNO OCRTANIM PUTEVIMA, KA SVE BOLJOJ I LEPSOJ BUDUĆNOSTI NAŠE DIVNE KRALJEVINE JUGOSLAVIJE POD MUDRIM VODSTVOM VAŠEG VELIČANSTVA, JUGOSLOVENSKO SOKOLSTVO NEĆE SUSTATI NI U BUDUĆNOSTI DA SE JAČA I NAORUŽAVA SVIM ONIM NAJVIŠIM ODLIKAMA I VRLINAMA, I FIZICKIM I MORALNIM, DA BI TAKO OJAČALO I NAORUŽALO SAV JUGOSLOVENSKI NAROD, KAKO BI BIO SPOSOBAN NA ŠTO SVESTRANIJE UNAPREĐIVANJE SVOJE ZEMLJE, I KAKO BI BIO SPREMAN, SOKOLSKI SPREMAN, DA SE SVA-KOGA ČASA ODAZOVE NAJVIŠEM POZIVU I NAJVIŠOJ ZAPOVEDI: ZA KRALJA I OTADŽBINU!

U TO IME KLIČEMO:

DA ŽIVI NJEGOVO VELIČANSTVO KRALJ ALEKSANDAR II

DA ŽIVI NJEGOVO KRALJEVSKO VIŠOČANSTVO NASLEDNIK PRESTOLA PETAR!

DA ŽIVI KRALJEVSKI DOM KARADORĐEVIĆA!

DA ŽIVI KRALJEVINA JUGOSLAVIJA!

ZDRAVO!

Gangl

Zatim brat Gangl nastavlja:

Pozdrav svemu Kraljevskom Domu po zaslužnim delima svoga Gospodara puca glas slave diljem otadžbine i svega inostranstva, kao doma blagotvornosti i plemenitosti. Taj Kraljevski Dom otvorio je svoja vrata duhu slovenskog sokolskog bratstva, socijalne pravičnosti i demokracije, da je taj dom dom narodne dinastije, čiji sjaj čine dva elementa: plug seljaka i mač junaka! (Odobranje) Ovde izmedu leži polje pre pomenuto duha slovenske sokolske misaonosti, u kojoj uspeva zdrav i čisto mlado-g našeg sokolskog Staroste — Prvenca Kraljevskih Roditelja — našega brata Petra, koga kao predstavnika i nosioca mladosti, svežosti i čilosti naše ideje posebno pozdravljamo mi stari sokolski borci s bratskim sokolskim: Zdravo! (Oduševljeni poklici: Zdravo! uz buran pljesak.)

Pada mi ovom prilikom na um rečenica, koja je očuvana u francuskoj istoriji iz dobe Ljudevita XV i XVI: »Nasleduje se samo obruba krune, ali ne i moć i veličanstvo, koje je u njemu.« — U istoriji pak naše jugoslovenske narodne dinastije Karadorđevića s obrubom krune prelazila je također i veličanstvena moć s deda na sina, unuka i prauka, što dokazuju državnička dela našega Kralja, koji je na-

SLOVENSKO SOKOLSTVO

Pripreme vrste ČOS za Budimpeštu

Kroz čitavu zimu pripremali su se sokolski takmičari za izborna takmičenja u Budimpešti i to u tri centra Čsokoloslovačke Republike. Iz izbornih utakmica, kako smo već javili, izabrano je deset takmičara, koji se sada zajednički pripremaju u Tirsčevom domu. Zbog bolesti, nažalost, izostao je ove godine brat Hudec. Gajdoš je nešto slabiji nego prošlih godina, ali su otkočila nekako druga braća, koja obećavaju lepe uspehe. Među njima treba svakako da se spomene braća Sladek iz Bratislave i Vitula iz Brna. Na krugovima izgleda da su svi izabrani takmičari najbolji, dok su na razboju nešto slabiji, ali su zato proste vežbe odlične. Izabrani vežbači pripremaju se kroz čitav mesec pod nadzorom načelnika ČOS brata dr. Klingera, nakon čega će biti izabrana definitivna vrsta za Peštu.

Savetovanja slovačkih župa

Savetovanja slovačkih župa koja su se održala u Trenčinu 28 i 29 aprila pobudila su veliko interesovanje i komentare. S ovih savetovanja bio je poslat pozdravni brzojav jugoslovenskom Sokolstvu povodom njegove glavne skupštine, koja se održavala u isto vreme. Autonomistički listovi povodom ovih savetovanja ponovno napadaju Sokolstvo i braću Čeha, koji su glavni voditelji Sokolstva u Slovačkoj. Ovu konferenciju sazvala je ČOS u želji, da se pozabavi pitanjem, kako da se u sokolske redove privuče što više braće i sestara Slovačka, koji već počinju da tvore većinu članstva u jedinicama slovačkih župa. ČOS zastupali su braća Truhlarz, dr. Slavik, Nimshaus, dr. Keller i sestra Lasovska.

Jubilej Sokola Beč V

Krajem aprila proslavila je jedna od najvrednijih, čeških bečkih sokolskih jedinica — Beč V svoju 35 godišnjicu svečanom akademijom. Ovo društvo snažilo su u poslednje vreme teški udarci — sav novac, koji je bio uložen u jednu bancu propao je, za vreme građanskog rata u Austriji, a lutkovno je pozorište uništeno. Društvo pak nije prestalo, uza sve te gubitke, požrtvovnim svojim radom iako nailazi sa strane vlasti na izvesne poteškoće. — Svečana akademija, koja je imala na programu deset tačaka, većinom domaćih kompozicija, uspela je nad svako očekivanje iako je u poslednje vreme sa strane vlasti zabranjeno učestvovanje školskoj deci. Ne samo razne proste i ritmičke vežbe, već i vežbe na

spravama pokazale su da društvo raspolaže s odličnim materijalom, da je rad u društvu svestran i na visini. Sokol Beč V, koji vežba zimi u jednoj podzemnoj vežbaonici a leti na prostoru, gde je stajala nekada izgorela tvornica, broji danas 162 člana, 35 nastajata i oko 70 muške i ženske dece.

Veze ČOS s Rumunjskom

Kako smo već javili sprema se ove godine Sokolska župa Jana Žižke (Tabbor) na veliku ekspediciju u Rumunjsku, gde će posetiti svog štićenika mlado Sokolsko društvo u Nadlacu. Ovo mlado društvo broji već danas oko 300 pripadnika i veoma agilno radi. Ali ovo neće biti jedina ekspedicija ČOS u Rumunjsku. S odobrenjem predsedništva ČOS posetiće Sokolsko društvo iz Kralova nad Tisom češke sokolske jedinice u Halmjeu na Satu Mare, gde će prirediti telovežbenu akademiju. Čsokoloslovačko Sokolstvo zaista se brat-ski brine za svoju braću u inostranstvu.

† Brat Josip Los

Ovih dana umro je u Pragu brat Josip Los, predsednik redateljskog odbora ČOS i ravnatelj gradskog poreskog ureda. Pokojni brat bio je od mladih godina vatren nacionalista, požrtvovan sokolski i javni radnik, koji je čitavo svoje slobodno vreme posvetio raznim društvima. Još je na čelu redatelja pripremao aranžma velikog pevačkog festivala, koji se baš ovih dana održava u Pragu. Pokojni brat Los nije bio tako srećan da je mogao da vidi plod svog rada niti za prvog uspešnog dana, kada je nastupilo 10.000 omladine i kada je to mnoštvo zajednički otpevalo pored himne još i nekoliko drugih pesama.

Kratke vesti iz ČOS

Krajem aprila navršio je 50-godišnjicu svog plodnog i radosnog života poznati sokolski radnik i tajnik ČOS brat dr. Jan Keller.

Dne 4 maja navršilo se je 50 godina od osnivanja Tirsčeve sokolske župe, čije je sedište u Kolinu. Ta će se godišnjica proslaviti početkom juna s jubilarim sletom. U vezi s ovom proslavom proslaviće se također i 50 godišnjica postojanja naraštaja, koji je prvi osnovao starešina Sokola Kolin, počasni starešina župe Tirsčeve brat A. V. Prag.

Istog dana t. j. 4 maja minulo je i 15 godina od smrti prvog ministra vojske Čsokoloslovačke Republike, herojskog borca i idealnog Sokola, generala Milana Rastislava Štefanika.

dne 18 maja predaje brat Čedomir Mileusnić, Zagreb: »Raspored sletskih svečanosti«;

dne 25 maja predaje brat dr. Oton Gavrančić, Zagreb: »Značenje sokolskog sleta u Zagrebu«;

dne 1 juna predaje brat Hrvoje Macanović, Zagreb: »Početak sletskih svečanosti«.

Sokolska radio-predavanja preko Radio-stanice Zagreb održavaju se svakoga petka u 19 sati.

Zagrebačka radio-stanica prenosiće za vreme ovogodišnjeg sleta u Zagrebu i sve sletске svečanosti, a verovatno je, da će to učiniti i Radio-stanice Beograd i Ljubljana te čsokoloslovačke.

RADIO-STANICA LJUBLJANA

Sledeća sokolska radio-predavanja preko Radio-stanice Ljubljana održavaju se:

u utorak, 8 maja predaje brat Franjo Lubej o temi: »Sokolske vesti«;

u utorak, 15 maja predaje brat Janez Pohare (Ljubljana) o temi: »Voditelji čsokoloslovačkog Sokolstva« (završetak);

u utorak, 22 maja predaje brat Marjan Tratar (Trebnje) o temi: »Nešto iz istorije telovežbe i pogled na sadašnjicu«;

u utorak, 29 maja predaje brat Verij Švajgar (Ljubljana) o temi: »Iz sokolskog života«.

Upozoravaju se braća i sestre, da će se radio-predavanja preko Radio-stanice Ljubljana početi od aprila održavati svakog utorka, a ne više svakog petka kao do sada. Predavanja drže se od 19 do 19.30 časova.

ŠIRITE SOK. GLASNIK

(Nastavak sa 1 strane)

šoj otadžbini u vanjskom svetu pribavio časno ime, povećavši i učvrstivši savezničke veze s prijateljskim narodima.

Čini mi se umesnim da ovde ponovim reči, koje sam izrekao na lansirnoj skupštini našeg sokolskog Saveza, naime: »Kada pozdravljamo svoga Kralja ne činimo to samo iz naklonosti koja proizlazi iz formalne lojalnosti, ni za to, da bi potvrdili pravilnost i istinitost samo svoga patriotizma, već za to, jer u Gospodaru gledamo utelovljenu ideju jugoslovenstva, jer verujemo u Njega i jer u pojmu državnosti, kako ju tumače njegova odlučna i energična dela, vidimo sin-tezu državne i nacionalne misli.« (Odobrovanje.)

Ta naša ispoved neka bude ujedno i odgovor onom dostojanstveniku katoličke crkve, koji je nedavno naše Sokolstvo ponovno ocrnio bezverstvom i nas povrh toga oklevetao još i republikanstvom. (Odlučni povići: Tako je!)

Sarajevski vladika ponovno proglašava naše bezverstvo kod kuće, a poslanica vladike na Krku pak otprihnuła je preko naše granice i kao crna ptica grabivica ugnježila se u italijansku novinu, da bi joj od tamo lakše i uspešnije bila omogućena sramotna radnja protiv nas Sokola i protiv svega što je naše! Ko je to učinio, izvršio je dvostruko nečasno delo, koje osuđujemo i odbijamo svom odlučnošću i koje možemo da kvitiramo samo s najdubljim prezirom!

Podmetanje republikanstva, koje biskup dr. Šarić po Tirsčev sokolskoj ideji prenosi na nas jugoslovenske Sokole, odbijamo i osuđujemo svom odlučnošću! To podvaljivanje je u toliko zlobnije, jer ga taj crkveni dostojanstvenik i ne pokušava da dokaže i jer ga namerice i hotimice upravlja prema gore, kao što je predbačeno ali ne i dokazano, — jer se dokazati ne može, — sokolsko bezverstvo bilo upravljeno prema dole, na najšire slojeve, jer bi nas taj crkveni dostojanstvenik htelo da onemogući na sve strane i sa svim silama, ravajući se prema načelu, da cilj posvećuje sredstva.

Iz dužnosti prema svojoj časti i svojoj tradiciji iz svih godina otkada postoji naša država, moramo da takve insinuuacije i klevete od sebe najenergičnije odbijemo, pozivajući svu onu svoju braću, koji su se kao vojnici i dobrovoljci na svim frontovima u svetskom ratu borili za našu slobodu i našu samostalnost pod vrhovnim zapovedništvom našeg Kralja, da oni progovore, kao što su bili vični da govore u ognju i gromu, da li su za klevetu biskupa Šarića, koga mi svi s ovoga mesta pozivamo, da činjenicama dokaže svoju tvrdnju.

Da! Mi priznajemo Tirsčev sokolski nauk: »Ko hoće da u doba rata očuva svoj narod, taj mora već u doba mira da budno stoji na straži, da se u život naroda ne uvuče pokvarenost. Taj neka s ognjem i mačem pobije i pogori vampe i netopire!« — Taj nauk i taj poziv prihvaćamo u punom opsegu, jer znamo, da se prekasno pripravlja onaj, koga tek opasnost probudi.

Da! Mi Sokoli hoćemo da budemo predstavnici i čuvari čistog verovanja, plemenitog zanosa, najveće požrtvovnosti i neograničene vernosti i napadaj nikakvog crkvenog dostojanstvenika i nikakvog italijanskog lista neće u nama pokolebati ili porušiti to bivstvo našeg bistrog i jasnog mišljenja i htenja! Niko i nikada!

Da! Mi Sokoli smo shvatili i u se preuzeli tihi čeznju našega naroda, još neiskorišćenog u njegovom duševnom bogatstvu, tu čeznju za nečim višim i većim da mu se srce digne u poletu u neizmernost lepote i pronikne u dubine slovenskog sokolskog bratstva. I u tim sreama živj otadžbina, jer otadžbina može da živi samo u životima svoje dece. To nije samo prazan zvuk lepe reči, već je istina, jer otadžbinu u sebi osećamo i nosimo ju u svojem delu. I svojim radom otkrili smo put u narod, da smo u nj položili smisao i bivstvo otadžbine. I to naše delo postepeno napreduje, jer hoćemo da pobedimo na svoj crti i jer ćemo pobediti!

Zato pak i imamo pravo na opstanak i imamo uslove za budućnost. I ne uveličavamo sami sebe, nego ukazujemo samo vrednost i cenu dela, kada tvrdimo, da je Sokolstvo pozitivna vrednota naroda, jer je u Sokolstvu njegova moralna snaga i veličina. To je dokaz, da je sokolska ideja po svojim idealima potpuno likvidirala s materijalizmom, jer materija ne nosi ideje, već ideja stavlja materiju u službu sebi i svojim idealima: mrtvo se podređuje živome, da mrtvo uz živo dobija vrednost i značaj za život.

I zato moramo da izjavimo sledeće: Neodvisnost države i integritet jugoslovenskog teritorija nerazdruživo su vezani s jedinstvom našega naroda, pa živeo on gde mu drago na svetu i u bilo kakvim okolnostima. I nema sile na tome svetu, koja bi mogla i smela nekažnjivo da se zaleti u nedeljivost i neodvisnost naše otadžbine. Mi Sokoli nalazimo se na straži s naštrenim mačevima svoga patriotizma! Živeo otadžbina, velika, slavna i silna! (Burno pljeskanje.)

U takvom raspoloženju izričem iskrene i bratske pozdrave svima, koji ste došli na ovu našu glavnu skupštinu, da nas počastite svojom prisutnošću i da time iskazete priznanje našem radu.

Pozdravljam u prvom redu izaslanika Nj. Vel. Kralja generala g. Pavla Pavlovića (skupština kliče: Živeo Kralj!), predsednika Ministarstva saveta brata Nikolu Uzunovića, ministra za fizičko vaspitanje naroda brata dra Grgu Andelinovića, ministra Čsokoloslovačke Republike g. dra Pavla Velnera, ministra Poljske Republike g. Švarcberg-Gintera, izaslanika g. Ministra prosvete brata Mirka Balugdića, izaslanika g. Ministra vojske i mornarice armijskog generala g. Petra Pešića, izaslanika g. ministra saobraćaja brata Mudrić, izaslanika Ministra poljoprivrede i voda g. Zvonimira Jovanovića, izaslanika Beogradskog univerziteta g. profesora Vladimira Čorovića, potpredsednika Beogradske opštine brata Dobru Bogdanovića, predstavnika Narodne skupštine brata Gavru Miloševića, predstavnika Jadranske straže gg. Živojina Paunkovića i Novakovića, predstavnika ratnih dobrovoljaca brata dra Tomu Tolacia, predstavnika Bugarskog poslanstva brata Petecna, predstavnike naše štampe, te sve ostale ugledne predstavnike, mile goste.

Došli ste u čestito društvo sokolsko, dobro nam došli! Zdravo!

Svako pojednog odličnika skupština je oduševljeno aklamirala. Zatim br. Gangl nastavlja:

I sada se pred ovim zborom obraćam Vama, braćo iz slovenskih zemalja, koji ste smatrali potrebom bratskih osećaja da dodete u naš krug, da uveličate naš zbor, da uveličate našu radost, a što biva u svakom domu, kada preko njegovog praga u nj stupi sin ili kći, brat ili sestra. I u svome domu ste sada: brat uz brata, sestra uz sestru!

Naš dom najpre pozdravlja danas Vas, braćo Bugari! (Dugotrajno oduševljeno ovacije i poklici: Živeo braća Bugari!) Vaš put i nije mogao i niti će više da Vas drugamo vodi nego u svoj dom! I da bude lepši i privlačniji, ovaj naš dom odenuo se je u zelenilo i cveće, i sve oko njega je živo i vedro, da Vas iskreno i bratski primi i pozdravi, a preko Vas svu braću i sestre Junake i Junakinje, koji u duhu prate Vaš put i koji su s duhom ovde među nama! (Oduševljeno klicanje.) Po zidovima vise ikone: onih lica, čija su srca izgarala za ideju slovenskog bratstva! Pred svakom slikom plamnjave večno svetlo: to je iskra bratske ljubavi, koja Vam svetli i sja na putu, da rasprši svaku senu i da pred svima nama ukaže belu cestu u veličinu Slovenstva. Evo Vam soli i kruha: soli suza radosti, koje ublažuju boli i zaceljuju rane, i kruha bratske ljubavi, koji su zamislile teške kušnje zaboravljenih vremena, da se od sada tim kruhom ljubavi zajednički hranimo, zajednički jačamo svoje snage, zajednički kućemo svoje oružje na čast slovenskog življa na jugu Evrope i na slavu svega slovenskog sveta! (Oduševljeni pljesak.) Došli ste, braćo Junaci, da zagrabbete tu iz našeg čistog izvora sokolske misli zdrav napitak sokolskog bratstva, koje je lepo i silno, uzvišeno i plemenito, bratstvo, koje ima da bude svojina i odlika svih Slovena, a koje ih diže nad svim drugim narodima sveta! Od ovoga mesta samo je još korak u našu zajedničku sokolsku zajednicu: u Savez slovenskog Sokolstva, koji već pripravlja pečat i pismo, da također i formalno udovolji Vašoj težnji za bratskim sužićem u kraljevstvu Tirsčeve ideje! Dobro nam došli, sokolska braćo Junaci! Zdravo! (Dugotrajno burno oduševljeno pljeskanje i poklici: Živeo braća Junaci!)

Veseli me, da su svedoci našeg iskrenog pozdrava brati Bugarima naši sokolski saveznici: braća Čsokoloslovači, Poljaci i Rusi. (Oduševljeni poklici: Živeo!) Jedna te ista ideja veže nas, jedna te ista ideja sleva nas u jednu silnu sokolsku celinu, koja obuhvata sav svet, kojim kucaju svesna i oduševljena slovenska srca.

Brate doktore Bukovski, (Silan pljesak i poklici: Živeo!) došao si među nas, da kao starosta Saveza slovenskog Sokolstva i kao starosta bratske Čsokoloslovačke obce sokol-

ske vidiš i prosudiš naše delo i da među nama spoznaš, da mi jugoslovenski Sokoli kroćimo pravim putem sokolskih ideala i da se svim snagama trudimo, da te ideale prenesemo u život svoga naroda, koji ih dragovoljno u se prima kao savstveni i bivstveni deo svoje misaonosti. Pozdravljam Te kao prokušanog sokolskog borca, koji se svezim silama i s velikim oduševljenjem preuzeo baštinu velikih svojih prethodnika braće dr. Podlipnoga i dr. Šajnera. (Poklici: Slava im!) da pod tim sjajnim uzorima budeš svima nama na čelu i da nas vodiš kroz borbe i vihore ponedonosnom razmahu Tirsčevog sokolskog poslanstva. Kod kuće, u Tvojjoj krasnoj zemlji stoji za Tobom preko 700.000 duša, koje s naših 300.000 tvore dovoljnu moćnu vezu slovenskog severa sa slovenskim jugom Evrope. Budi zdrav, ostani naš! Na zdar! (Silan oduševljen pljesak i poklici: Živeo!)

Pored Tebe, brate dr. Bukovski, došao je među nas i naš dragi i mili brat Vinčenc Štepanek (odduševljeni poklici: Živeo!), da kao tajnik Saveza Slovenskog Sokolstva, a još više kao naš najbolji prijatelj vidi i čuje, kako nam radosno kucaju srca kada imamo u našoj sredini predstavnike svih slovenskih sokolskih organizacija uz našu braću bugarske Junake. San Tvojih mladih dana obistinjuje se, kad eto gledaš, da smo i da ćemo sve više biti jedno. Verujem, da ćeš dočekati i onaj dan, kada ćeš moći da obuhvatiš u svoj rad i braću Lužičke Srbe. Tebi, brate Štepanku, stoga najiskreniji bratski pozdrav. Na zdar! (Ponovni oduševljeni poklici: Živeo!)

Poljski sokolski savez poslao nam je braću Zamojskog i dra Šćepanskog, koje pozdravljam iskrenom dobrodošlicom. (Oduševljene ovacije i poklici: Živeo!) Vi ste, braćo Poljaci, već u punom radu, da nam pripremite za narednu godinu slet u svojoj slavnoj i ponosnoj Varšavi, koja će primiti izaslanstva svega slovenskog Sokolstva, da dokumentiraju našu istomišljenost i jednodušnost. I baš u tom gradu, u kome smo se zbrali pred 10 godina, imaćemo prilike da proslavimo 10-godišnjicu osnutka poratnog Saveza slovenskog Sokolstva, kome će biti time omogućeno povodom tog svog jubileja, koji će se proslaviti u bratskoj Poljskoj zemlji, da dokaže povećanu i učvršćenu svoju životnu snagu! Hvala Vam, draga braćo, što ste mi svojim dolaskom omogućili da Vam izrečem naše bratske pozdrave! Čzolem! (Dugotrajno odobrovanje.)

Pozdravljam zastupnike Rus-koga Sokolstva, braću Artamonova i Drajlinga (Burni poklici: Živeo!) kojima je zatvoren put u domovinu, ali koji će pre ili kasnije primiti također i Sokole u svoj silni naručaj. Život ništa ne pruža bedava, ali daje svemu, što čovek prima od sudbine, neku tajnovito označenu i određenu cenu. Ono, što ste, braćo Rusi, primili od života, dar je teške sudbine, a cena je tome daru spoznanje blagovornosti sokolske ideje, koja Vam nadomešta rodni dom, jer Vam van njega slovensko sokolsko bratstvo pruža drugu domovinu. To bratstvo neka najpre i što čvršće poveže sva ruska srca, da njihovo kućanje bude jedinstveno, kao što je jedinstvena njihova čežnja za silnom i veličajnom prostranošću svetle Ruske zemlje! Mi svi s bratskim osećajima shvatamo Vaše nastojanje, želeći od svega srca da složim i požrtvovni odlučno služite našim zajedničkim sokolskim idealima. Bratski Vas pozdravljam! Zdravo! (Oduševljeni poklici i pljesak.)

Molim Vas sve, braćo slovenski Sokoli i Junaci, da te pozdrave ponesete sobom i da ih isporučite svima, koji su Vas poslali ovamo u našu jugoslovensku prestolnicu.

Od nas živih obraćaju se naše misli onoj braći i sestrama, koje je u prošloj našoj poslovnoj godini iz našeg broja ugrabila kruta smrt. Ne mogu da nabrojim imena svih tih pokojnika, jer su nam svi jednako mili i dragi, i jer se u svakoj bratskoj župi pomnožio broj naših grobova. Sva braća i sestre, koji su za uvek otišli od nas — jedni mladi, drugi stari — verno su služili našim idealima, te se s poštovanjem, ljubavlju i odanošću klanjamo njihovim senama! Ipak ne mogu da mimoidem dva imena, koja su zapisana baš u početku istorije našega Sokolstva; to su brat Petar Grazelj i brat Fran Muladek (skupština ustaje i kliče: Slava im!) iz Ljubljanskog Sokola, koji su stajali u prvim redovima pri osnivanju prvog sokolskog društva u našoj zemlji. Prvome bratu ide priznanje, što je kao jedan među prvima pravilno shvatio sokolsku ideju, a drugome, što je već 1882 god. prvi pokrenuo ideju osnivanja Saveza svega slovenskog Sokolstva. — Svoj pokojnoj braći i sestrama iskazimo dužnu počast uz obećanje, da ćemo živeti i raditi prema njihovim

svetlim primerima i da ćemo uspomeni na nje sačuvati u svojim srcima. Slava im! (Ponovni poklici: Slava im!)

Braćo i sestre iz naših župa, Vama sada upućujem svoje bratske pozdrave, naglašujući također i ove godine, da tu u Vama gledam duhovno ujedinjenu Jugoslaviju! Pri toj činjenici naša želja ne može da bude drugačija nego ta, koju izričem u ime sviju Vas i u ime sviju onih, koji su Vas ovamo poslali: da bi već uskoro stajala sva Jugoslavija u sokolskom taboru! Da bi svi državljani naše Kraljevine tako kao svi Vi nesebično služili otadžbini, pošteno radili, skromno živeli i složno brigali se u bratskoj ljubavi za dobrobit naroda! Ne jedan protiv drugoga, nego jedan s drugim ili pak svaki pred svakim za veličinu i moć otadžbine! To želimo, to hoćemo! (Poklici: Tako je!)

O izvršenom radu ne treba mi da potanje govorim, jer o tome imate pred sobom tiskane izveštaje, o kojima smo se jučer potanje porazgovorili. U svakoj grani sokolskog vaspitnog delovanja opaziti je napredak, ali smo još uvek daleko od toga, da bi mogli biti zadovoljni. Zadovoljni budimo samo u tome, da nismo izgubili veru u dobrotu i pravdu, da nismo izgubili stalnost volje i veselja prema radu. Ostala su nam pak dva puta: put boli i put ljubavi! Bol je u tome, što moramo da gledamo trpnje naroda, koji se muči u krvavom znoj i žuljevitih ruku, da se očajno probije kroz bedu i muku; bol je u tome, što moramo da gledamo trpnje naroda, onoga dela naroda, koga je nesreća ostavila iza naših državnih granica, da se tako moramo da bavimo s teškim problemima narodnih manjina, žaleći, što nemamo dovoljno sredstava, kojima bi mogli umanjiti i ublažiti sve fizičke i duševne trpnje. A ljubav se očituje u tome, da se približili s bratskim srcem svima, koji trpe i da im dadeš iz svoga i od svoga, što najviše možeš. To od nas zahtevaju naši sokolski ideali. Jer ti ideali daju svakom životu viši i dublji značaj, a naš neprekidni rad prenosio ideale u život i realizuje ih u njemu, te on time dobiva plemenitiju sadržinu i savršeniji oblik. Svakoga čoveka uvek zadržava samo takva sudbina, kojoj ne ume da bude gospodar, i ako dode poraz, promisli i prosudi te spoznaj, da je u svakom porazu smisao i krivnja. I što vredi za pojedinca, to vredi u jednaku meri i za narod. Zato pak hoćemo da bi naš narod bio gospodar svoje sudbine i zato smo mi Sokoli sagradili ona dva puta, kako sam pre kazao, dva puta koja vode k narodu, t. j. u naše selo, u naše selo k radinom čoveku, da duh našeg sokolskog sela zahvati grad, jer je taj duh potreban da se obnovi grad, koji je zahvaćen pokvarenim i zagađenim zrakom. Duh našega sela i dah naše zemlje — to su dva vesnika budućeg vremena, koje će ozdraviti nemoral i onemogućiti raskošno uživanje telesnih naslada, koje uništavaju telo i dušu. (Pljesak i poklici: Tako je!)

Duh našega sela i dah naše zemlje neka prepoju sva naša srca, da bi se osetila čvrsto i nerazdružno povezana s narodom i priljubljena uz rodnu grudu: s narodom udružena u istom otkucaju srca i u istoj pre pomenutoj čežnji, a s dahom zemlje oplodena i naređena semenom vrlina i kreposti — da bi bila jednaka našem polju i našim vrhovima, koje krase cveće i od kojih odjekuju vesele pesme!

Osobita i najveća briga pak mora da nam bude čistota naroda: plemenitost i junaštvo, samost i vera u duši, a u činima ono što u duši živi! Zato pak su stalni pratioci onih dvaju puteva, koje sam pre pomenuo, ponos i vernost! Naše trpljenje ne izražava se u plaču i sentimentalnosti, ne! Naše trpljenje je uzveličano i do herojstva uzdignuto s ponosom, koji traži načina da to trpljenje odstrani! O tome nam govori i sva naša nacionalna istorija od Kosova pa dalje. I naša ljubav je uzveličana i uzdignuta do lepote s vernošću, koja svemu svetu jamči, da se ne prodajemo za nikakvu cenu i da od svojih sokolskih ideala ne popuštamo i ne otstupamo nikada za ničiju ljubav! (Burno i oduševljeno odobravanje.)

Naš seljak i naš radnik Soko — on to zna i on to dobro shvaća, da je jedinstvo naše države od svega početka po Sokolstvu utemeljeno. Udarom je temelj, treba zidati kuće. Nama nije do vanjskog formalnog priznanja. Za nas je optimiste i idealiste zadovoljstvo u svesti već stvorenih, ali još neizvršenih dužnosti.

Naš sokolski narod, živeći u brigama i mučeci se krvavim trudom za svoj život po svim predelima naše zemlje, dobro zna da godinu za godinom rađaju novi i drugačiji plodovi onako, kako već njegovo znanje, spremnost i naprednost obrađuju zemlju. Ali polje ostaje

— ono je večno, jer je u njemu duh čoveka i dah rodne grude. A plodovi zavise od našega rada — svi plodovi — plodovi njeve i vrta, duha i pera: Božji plodovi čovečjeg stvaranja — spoj neba i zemlje. (Poklici: Tako je!)

I ta svest, da si također i ti jedan između stotina tisuća, koji si član u tome spoju, ta svest, da bez tebe nije skupnosti ni celine, tvorci našu zajednicu, punu, svu radost. Jer pojedinac, čiji je znoj u brazdi zemlje, a duh sa ševinom pesmom u visinama sunčanih valova, taj pojedinac oseća i u sebi nosi svu moć zajednice i celine te se s time usposobljuje za velika dela. I mi hoćemo, mi težimo za time, da bi ta ta zajednička ta puna i sva ta naša radost obuzela sav naš svet i učinila sav naš život — život pojedinca i život svega naroda — vrednim životom! Istina je, a i to se događa, da pojedinac može da padne i da se radi prevelikog žrtvovanja ili radi potpune iscrpljenosti uništi — ali ništa za to: u veličini zajedničke radosti mora da bude također i grobova, da ih prekriju i progutaju buduću vekovi povećane radosti budućih pokolenja! Jer gde je Golgota albanskih gora tamo je također i Uskrsnuće! (Burno odobravanje.)

I iz takvog našeg gledanja na veliki život, i iz takvog našeg prosudivanja toga života porodio se je naše sokolsko geslo: pojedinac ništa — celina sve.

Da! Pojedinac ništa — celina sve! To geslo kliče i poziva k skupnosti i k celini svakoga i sve, koji su ili otpali ili se o nje odvojili ili pak još nisu u sebi osetili nagruca prema toj celini. Zao nam je za svakim, jer je također i izgubljeni sin rođen u bolima majke i jer je također i izgubljena kći kaplja krvi majčinog tela! — Imamo isti cilj i sredstva za sve. Telesno vaspitanje je sredstvo kao što je i moralno vaspitanje sredstvo, a oboje služi da se postignu najviše nacionalne i državne vrline. Jednake, iste telesne vežbe, osnovane na istom Tirševom telovežbačkom sustavu, služe fizičkom ojačanju naroda, a moralno vaspitanje po načelima kreposnog života, nesebičnosti i poštenja i u duhu sokolskog bratstva daje nam unutarnju duševnu snagu. Iz statističkog pregleda našega rada vidimo, da je bilo u svemu našem Savezu u prošloj radnoj godini ukupno 386.281 telovežbački dan, u kojim danima se je sa pre pomenutim vaspitnim sredstvima okoristilo po sokolskim vežbaonicama i vežbalištima sa sredstvima koja vode k istom sokolskom cilju ukupno iz svih kategorija 6.833.635 osoba, t. j. 879 tisuća 655 osoba više nego u 1931. g.

I ako hoćemo da pogledamo još posebice na rad naših prosvetnih organa, uzmimo onda najpre u obzir samo dve brojke: broj onih koji su prisustvovali sokolskim predavanjima, i broj onih koji su slušali nagovore pred vrstom. Prvi broj iznosi 941.781 osobu, za 373 tisuće 227 osoba više nego u godini 1931; drugi broj iznosi 639.758 osoba, za 198.839 osoba više nego u god. 1931. Ukupan broj osoba, koje su se koristile sokolskim prosvetnim vaspitanjem, bio je dakle 1.581.539 osoba, t. j. za 572.066 osoba više nego u 1931 god. Svima pripadnicima stajalo je prošle godine u društvenim i četnim knjižnicama na raspoloženju 175.162 knjige, delom stručnih, delom beletrističkih, t. j. za 43649 knjiga više nego u 1931. god. — Svi sokolski listovi imali su ukupno 17.043 pretplatnika.

Pitam sada, da li je taj rad jedne naše radne godine na korist države i naroda, ili ne? I pitam, da li ima još gde organizacije u zemlji, koja bi mogla da pokaže takav uspeh? I sav taj rad izvršen je dobrovoljno, našom vlastitom inicijativom, bez svake pomisli na kakvu materijalnu naknadu za utrošenu vremensku, duševnu i telesnu energiju, uloženu u taj rad! Ni jednome sokolskom radniku nije do časti i hvala, ali tu treba glasno utvrditi obzirom na vrednost rada i na opću korist, kojoj taj rad služi, da su naši tehnički i prosvetni organi verno izvršavali svoje dobrovoljno preuzete dužnosti, i u ime naroda, koji žanje što oni seju, neka prime na znanje javno priznanje, koje im izričem na ovom mestu.

Zalim što nemamo više materijalnih sredstava, da bi mogli u još većoj meri udovoljavati materijalnim potrebama svojih društava i četa naročito u pogledu sanacije sokolskih domova i zidanja novih, za uređenje vežbališta i nabavu vežbačkih sprava, a posebno pak još za priređivanje raznih tečajeva: prednjačkih, prosvetnih i upravnih. Novčana sredstva, uložena u sokolski rad, korisnim uspesima upoće toga rada nosila bi dobre kamate, bolje nego gde drugde. Državnu pomoć, ukoliko smo je primili, upotrebili smo za te opće svrhe i potrebe našega Sokolstva, jer je Savez svoje potro-

ške sam pokrivaio iz svoga autonomnog proračuna, t. j. iz prinosa svojih jedinica. Ali kako je također i ove pogodila opća nestašica novca, to nije bilo moguće da se udovolji svim obavezama, s kojima smo morali da računamo. Ipak unatoč tome treba priznati, da se je također i u tom pogledu pokazala velika poštivost osobito kod siromašnijeg članstva i u našu blagajnicu ušao je premnogi dinar, koji je bio, doslovno uzevši, otrgnut od ustiju.

Moram dalje da izjavim, da je i pored toga što sam baš pre pomenio bilo savezno gospodarstvo dobro, razumno i smišljeno.

Prosudjujući izvršeni rad i razmišljajući o svrsi i cilju Sokolstva, koje tako duboko seže u život svih slovenskih naroda, dolazimo do zaključka, da prema našem gledanju na svet nema ni malih ni velikih životnih zadaća. Ako mogu baš da se pravilno izrazim i ako me dobro shvatite, rekao bi, da u našem radu nema razlike u vrednosti, jer mi poznajemo samo zadacu i dužnost izvršavanja tih zadaća. I svaka zadaća je jednako vredna i bitna, i svako izvršavanje tih zadaća mora da bude tačno i pravovremeno kao da bi od toga ovisilo sve drugo. Svaki između nas zauzima svoj prostor i ispunjuje svoje vreme radom, koji mu je određen i koji je preuzeo po svojoj vlastitoj volji. A individualno izvršeno delo nije uspeh pojedinca, nego su uspesi sviju naša zajednička dobit. Kada Sokol radi i stvara, misli na druge, a ne na sebe. I zato baš svaka naša zajednička dobit znači i obezbeđuje naš zajednički rast, znači i obezbeđuje naše dizanje od stupnja do stupnja k sve većem, jačem, silnijem podignuću telesnog i duševnog zdravlja, k uvek jasnijim i nada sve idealnim ciljem moralnog i zdravog života. S naporom i povećavanjem svih svojih snaga mora da se pojedinac izviže iz uskoj kruga, koji ga sputava teškim okolnostima i prilikama, te da se s najvećom silom svoje volje baci u burni tok zajedničkog htenja i zajedničkog poleta napred i u vis! Neka svaki bude tačan, pouzdan, pošten i veran u malome, da može da bude tačan, pouzdan, pošten i veran u velikome! Zamisli, sestro i brate, da sediš za krosnjama i da predeš i tkaš sićušne niti za veliki plašt, koji će nas konačno ogrnuti kraljevskim bleskom zrelosti duha i zajedničkog htenja i stremjenja svega naroda za jasnim izrazom i potpunim oblicima našeg duševnog, nacionalnog, državlanskog — sokolskog života.

I iz takvog našeg gledanja na svet i na zadaće našega rada porodio se je sokolsko geslo: Jedan za sve — svi za svakoga!

Sada čete, braćo i sestre, razumeti, zašto mi po svojoj misaonosti ne poznajemo razlike između države i naroda. I kao što su nam ideja i stvarnost jedno, jer je stvarnost iz ideje, kao dete od majke, tako su također i država i narod jedan pojam i jedna celina. Ako gledamo na ekonomske i socijalne razlike, koje su istovetne s ekonomskim i socijalnim nepravdama, vidimo, da je koren zla, koje potresa javnim životom, u odvojenosti pojedinaca od plemenitog načela sokolske jednakosti i slobode. Jednakosti nema u upotrebljavanju nemoralnih sredstava, u gomilanju bogatstva pojedinaca, a slobode nema u prekomernom uživanju nagonilanoga. Uzrok je zlu u otepljenju pojedinaca od narodne skupnosti, i jer je bogatstvo samo za izabrane, toj skupnosti ima da ostane samo kamen i osat. Ne gde izvan nas svega je dobra u obilju, a pod nama pak vlada beda i jad, koje otkriva i leći naše bratstvo, ukazujući put spasa iz nizina u visine! I kada bi svi znali i osećali, da je otadžbina svojina naroda, da narod svojina otadžbine, tada ne bi bilo potrebno socijalnih fondova.

Još nikada nije bio u mojoj duši tako dubok i silan osećaj otadžbine! Sokoli, braćo, i sestre, koji shvaćate ove reči, koji nosite u sebi jednake osećaje, budite na straži i privucite k sebi sve, koji stoje po strani, da također i oni zagrlje otadžbinu svom vatrom svojih dišalja! Jer otadžbina je naša, mi smo njezini! (Burni pljesak i oduševljeno klicanje: Tako je!)

Pogledajte, pred našom je omladinom život — lakše će joj i lepše biti živeti. Mi smo tražili i našli svoj put života i rada. Borili smo se, padali svladani, ustajali pobedujući usred borba i vihora. Pokazali smo omladini put, koji smo joj zgradili s najvećim naporima, odbijajući neprestano nejunačko oružje kleveta i laži. I taj put sad je omladini otvoren, nju sada i u buduću čeka ozbiljan rad, koji je tačno i jasno ocrtan u trajno ustaljenim i visoko plamenim idealima slovenskog sokolskog bratstva.

Hvala svima, koji sa simpatijama prate i pomažu naše delo, posvećeno Kralju, otadžbini i narodu! Naročita hvala svoj onoj štampi, koja s punim razumevanjem pospešuje naša nastojanja!

Na koncu nam častni vladika i naš sokolski brat biskup Učelini (frenetičan aplauz i poklici: Živeo!) preko bratskog društva Kotor šalje svoj blagoslov: Blagoslivljamo naše Sokole, uzdanicu domovine! (Ponovno oduševljeno odobravanje.)

Ovaj blagoslov pada u dubinu drhtave duše, iz koje se vije moj bratski pozdrav

Zdravo!

Konac govora brata Gangla bio je pozdravljen dugotrajnim odobravanjem i pljeskom.

Nakon govora brata Gangla uzeo je reč ministar za fizičko vaspitanje naroda, koji je, toplo pozdravljen od skupštine, održao sledeći govor:

GOVOR MINISTRA BRATA DRA ANDELINOVIĆA

Sokolska braćo!

Čast mi je, u svojstvu Ministra za fizičko vaspitanje naroda, pozdraviti IV skupštinu Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije.

Ali u prvom redu srećan sam i ponosan, što to mogu da učinim kao Sokol i član sokolskog bratstva, kojemu pripadam od najmlađih dana i malih nogu.

Dozvolite mi ipak, da pre nego li mi je pozdrave uputim Vama, braćo jugoslovenski Sokoli, da ih uputim našim slovenskim gostima, koji ovoj svečanoj skupštini prisustvuju i koji s nama skupa sčinjavaju veliku zajednicu Saveza slovenskog Sokolstva. Na prvom pak mestu da upravim moje pozdrave bugarskoj braći, bugarskom sokolskom savezu »Junak«, koji današnjim danom pristupa u naše kolo i vraća se ponovno u naše zajedničko sokolsko jato.

Braćo jugoslovenski Sokoli! Jugoslovensko Sokolstvo nastupalo je idejno, sokolskim letom, još pre rata, ispred čitavog našeg naroda, gledajući sa svoje visine, sokolskim okom, prestojeće događaje. Mi smo, iako razvojem prilika razdeljeni u srpske, hrvatske i slovenačke Sokole, još pred rat bili pred stvaranjem Jugoslovenskog sokolskog saveza, naglašujući princip jednog naroda i jedne države.

Svaki smo na svom polju i u svom delokrugu radili istom cilju i ubrzavali, prema svojim silama, prestojeće događaje. Već se je pre rata moglo slobodno da kaže: Ko je Sokol, taj je i nacionalni Jugosloven, koji je na sebe preuzeo dužnost do jugoslovenskoj naciji da okvir i sadržinu u jednoj i nedeljivoj Jugoslaviji.

I u onim teškim danima, kad su nas delile granice i bodljikave žice, mi smo upirali svoje oči u ondašnjeg Naslednika Prestolja male Srbije i po našim sokolanama, u neoslobođenim delovima naše današnje domovine, kleli smo se budućem Kralju Velike Jugoslavije.

Taj naš program i taj naš rad nastavljamo i danas, prilagođujući ga novim prilikama u oslobođenoj i ujedinjenoj domovini. Ali na našim zastavama i u našim srcima ostalo je upisano staro geslo: kojeg se mi po cenu svojih života ne odričemo: Kralji Jugoslavije.

Verom u Svevišnjeg Boga, kojemu i u ovom momentu dajemo hvalu što je u teškim danima blagoslovio blagoslovom pobe naše zastave, mi ćemo i dalje svesno, pod vodstvom Njegovog Visočanstva našeg Starešine, ostati, i kao organizacija i kao pojedinci, verni tom velikom geslu, u kom su sintetizovani svi naši ideali i sve naše misli.

Sokoli! Braćo!

Sokolska ideologija počiva na velikim principima bratstva i jednakosti. Ona ima za cilj u bratstvu i jednakosti odgovoriti čoveka, koji će, vršeći svoje religiozne, moralne i državljanske dužnosti, biti dostojan član narodne i ljudske zajednice.

U prvom redu na nama je da — poštujući tradiciju i prošlost celine i svih delova naroda — izgradimo, u skladu sa općom nacionalnom i državnim ideologijom jugoslovenstva, novoga čoveka u novoj državi, Jugoslovena u Jugoslaviji.

Šireći pojam jedinstva, jednakosti i bratstva u narodu, svest dužnosti prema narodnoj i državnoj celini te smisao moralne odgovornosti prema narodnoj i ljudskoj zajednici, naša je svrha, da od velike sokolske vojske stvorimo zajednicu prvih u borbi i prvih u ispunjavanju dužnosti prema Kralju i Otadžbini. Tako ćemo moći

odgovoriti visokim principima, koje smo sebi postavili kao cilj i opravdati razlog opstanka jedne ovakve idejne i viteške organizacije kao što je sokolska.

Ne smemo pri tome zaboraviti, da nova vremena i brzi razvoj prilika u svetu zahtevaju od nas, poštujući sokolsku tradiciju, i zrelo prilagođivanje vremenima i okolnostima. Sokolstvo nije jedna zastarela i ukočena institucija, već elastični, živi i zdravi organizam, koji žive s narodom i, kalameći uvek novo na staro, neprestano se obnavlja i pomlađuje.

Kao organizacija, koja gaji snagu i lepotu tela, koja traži uvek nove puteve za fizičko vaspitanje naroda i omladine, Sokolstvo nikad ne zamenjuje sredstva sa ciljem, gledajući u svom geslu »Kralj i Jugoslavija« cilj, kojemu svojom organizacijom, svojim radom oko fizičkog vaspitanja naroda i svojim moralnim i fizičkim odgojem najširih narodnih slojeva služi bez koristi i bez lične ambicije.

Drugovi i sokolska braćo!

Ministarstvo za fizičko vaspitanje naroda ima zadaću, da na principima koje sam ovde izložio, a koji su po mome skromnom mišljenju identični s temeljnim mislima na kojima se osnivao naš rad u našim predratnim sokolskim organizacijama — pomogne svim svojim silama nastojanja svih patriotskih organizacija na polju fizičkog vaspitanja naroda. U isti mah, da njihov rad koordinira, dovede u sklad i uputi ga jednom zajedničkom cilju, koji mora da bude zajednički svima nama.

Naravski onda, da svu svoju pažnju, u prvom redu, mora posvetiti velikoj sokolskoj organizaciji, koja ima tako veliku nacionalnu tradiciju, koja obuhvata tako veliki broj najizrazitije istaknutih nacionalnih radnika svih društvenih slojeva u našem narodu, koja se decenijama posvećuje fizičkom odgoju naroda, koja u skladu sa ukorenjenim principom jednakosti u našem narodu širi pojam bratstva i koja s punom širokogrudnošću kao amanet čuva princip solidarnosti sa svim slovenskim narodima.

Meni će pak biti osobita čast, kao nosiocu portfelja Ministarstva za fizičko vaspitanje naroda, da kao član sokolske zajednice doprinesem sve svoje sile, da se tom Ministarstvu složnim i zajedničkim radom dade prava i puna sadržina.

Molim vas, braćo Sokoli, da u punoj veri odnesete u svoje sokolske domove i sokolske vežboonice tvrdo uverenje, da će Ministarstvo za fizičko vaspitanje znati da, u granicama koje mu zakon propisuje, vrši prema Sokolstvu svoju dužnost.

Neka mrak apatije i neodlučnosti u ovim teškim danima opće krize ne pomrači vedri vid Sokolova i neka veliko sokolsko bratstvo stupa uvek napred, prvo među prvima, s domovinom u mislima, s odvažnošću u srcu i sa snagom u desnici, imajući uvek pred očima svoj veliki cilj: Kralji Jugoslavije!

Neka nam u tom poslu Bog bude u pomoć!

Zdravo!

Govor ministra brata dra Andelinovića bio je više puta prekidano živim odobravanjem i na koncu popraćen burnim aplauzom.

Nakon ministra za fizičko vaspitanje naroda br. dra Andelinovića, ustaje br. Adam Zamojski, koji najpre pozdravlja izaslanika Njegovog Veličanstva Kralja, generala Pavla Pavlovića, predsednika vlade g. Nikolu Uzunovića, ministra za fizičko vaspitanje naroda br. dra Grgu Andelinovića, predstavnika Narodne skupštine, zatim prisutne opunomoćene ministre bratskih slovenskih naroda: češkoslovačkog, poljskog i bugarskog i sve učesnike skupštine pa nastavljajući sledećim rečima, na francuskom jeziku:

GOVOR STAROSTE BRATA ZAMOJSKOG

Braćo i sestre!

Pozdravljam vas najpre u ime Međunarodne gimnastičke federacije, kojoj imam čast biti na čelu, donoseći vam najtoplije pozdrave uz najiskrenije želje za plodan i uspešan rad. Slovensko Sokolstvo je, u kome vi jugoslovenski Sokoli zauzimate jedno od najvidnijih mesta, jedan od najznačajnijih faktora u Međunarodnoj gimnastičkoj federaciji, čiji su uspesi na polju fizičkog vaspitanja, koje je produženo još i onim moralnim i jednako meri, nebrojeno puta dokazali, da slovensko Sokolstvo u tome svom celokupnom delovanju

zauzima među svim narodima, koji su članovi Međunarodne gimnastičke federacije, jedno od najprije i najodličnijih mesta. U to ime ja ponovno, kao pretsednik Međunarodne gimnastičke federacije čestitam jugoslovenskom Sokolstvu na krasnim uspjesima u njegovom radu i želim mu i u buduću još lepši i veći razvitak i procvat!

Nastavljajući zatim na poljskom jeziku, starosta br. Zamojski rekao je:

Ujedno kao pretsednik poljskog Sokolstva povezujem također najlepše nade i želje i u ime celokupnog poljskog Sokolstva, koje u Vama, braćo jugoslovenski Sokoli, gleda svoju najprijsniju i najodaniju sokolsku braću. Čestitajući vam najsrdačnije na vašem radu, ja vam bratski kličem: Zdravo! Czo-lem!

Kada je br. Zamojski završio svoj pozdravni govor, skupština mu je priredila oduševljene manifestacije, kličući bratskom poljskom Sokolstvu i poljskom narodu.

Nakon toga ustao je, pozdravljen burnim i oduševljenim dugotrajnim pljeskom i poklicima, br. Stanislav Bukovski, starosta Saveza slovenskog Sokolstva i Češkoslovačke obce sokolske. Kada se je stišalo oduševljenje, starosta brat dr. Bukovski, održao je, na češkom jeziku, sledeći govor:

GOVOR STAROSTE BRATA DRA STANISLAVA BUKOVSKOGA:

Nije slučaj, da su baš danas na ovaj značajan dan, kada su pokopani junački branitelji Beograda, zastupani ovde na vašoj glavnoj godišnjoj skupštini svi Sloveni. Nije slučaj, da su stigli zastupnici svih slovenskih sokolskih organizacija, da upoznaju vaš rad, da se utvrde i učvrste veze između svih nas, a što je tim važnije u ovo doba, kada se grupiše svet i kada se nameće imperativna potreba da se u svetskom forumu afirmišu i slovenski narodi, a to će pak moći samo tada, ako istupe zajedno, kao kolektiv — kao Slovenstvo.

K vama, draga braćo i sestre, vodio nas je pre svega glas krvi. Osećajna strana Slovenstva treba da, kao osobiti izraz duševnosti slovenskih naroda, pobeđi sve ono, što nas je možda nekada razdvajalo. A pored toga, i sama nužnost prilika, u kojima se nalazimo, a i trezveni razum, diktuje nam da se moramo osloboditi bludnja, koje su nas razdvajale na našu štetu.

Nas zove na okup i glas doba. Nas zovu svest srodnosti, uzajamnosti i pripadnosti jednoj te istoj porodici slovenskoj — pa zato, braćo i sestre, nikada više ne sme da se u istoriji slovenskih naroda desi, da se iko, bilo zbog čega, izneveri ovoj veličanstvenoj i svetloj veri naše skupnosti.

Može da među nama bude i različitih nazora, različitih gledanja pa i različitih mišljenja, ali pri tome ne smemo nikada zaboraviti da smo mi svi Sloveni, da smo jedni drugima braća, da smo braća i sestre jedne slovenske krvi.

Nije ni slučaj, da se danas sastaju baš zastupnici Sokolstva, jer je oduvek bilo Sokolstvo ono, koje je bilo, jest i koje će biti avantgarda slovenske uzajamnosti i realnog slovenskog duha. Danas dolazimo među vas tim veseliji i srećniji, pošto su po prvi put nakon velikog rata došli k vama i braća Bugari, koje ste ovako krasno, srdačno i otvoreno primili u svoj bratski zagrljaj. Ali baš iz ove bratske srdačnosti, iz ove spontano ukazane ljubavi nastaju i za Vas i za nje obaveznosti, da ostanete jedni drugima verni, da ostanete braća i da ovim putem, kojim ste danas krenuli i napravili prvi odlučujući korak, produžite ruku o ruku, rame uz rame, u srećniju budućnost svih nas. Iz toga nameće se i neophodna potreba da svoje međusobne odnose, kao najbliža i susedna braća, produžite i da međusobnim upoznavanjem stvarate atmosferu iskrene ljubavi i međusobnog poverenja.

Slovenstvo je ogromno; u svojoj veličini od više stotina milijuna duša njegov je razvitak polagan i ono kroči k svom cilju možda nekim teškim korakom, ali zato sigurnim. Ali baš zato treba, da se u ovo vreme, kada se oko nas opet gomilaju neprijatelji, još više zblijemo naše redove, da ne samo ne skrenemo s puta razvoja Slovenstva, već da naš korak k tome razvoju još i ubrzamo.

Braćo i sestre! Završetak rata doneo nam je slobodu, koju se teško stiče. Ali ako se sloboda već teško stiče, nju je još teže i očuvati. A da ju očuvamo, treba da ispunimo dva bitna uslova: prvo treba da svaki pojedinac bude svestan pripadnik svog naroda, pa onda i Slovenstva, a drugo treba da je svestan i pripravan i svaki od slovenskih naroda, jer samo zdrav, jak, zreo i svestan narod može da očuva svoju slobodu te

da ju još i dalje razvija. A ovaj razvoj neka kod nas sviju teži višem cilju, ka izgrađivanju slovenske svesti.

Slovenstvo polazi iz kulture osećaja, koji radaju ljubav i poštovanje. Slovenstvo nije čisti racionalizam, i baš zbog toga ono je dragocenije, ono je lepše i plemenitije od svega drugoga na ovom svetu. Ovo što imamo mi Sloveni, nema niko drugi. Ali, nažalost, ipak su nas često u istoriji razdvajali interesi stranaca, koji su baš onu osećajnu stranu naše duševnosti izrabili za svoje ciljeve, hušajući brata na brata. I zato treba da nas i istorija uči, pa stoga ako spojimo čisti razum drugih naroda te realističko gledanje na koristi naše uzajamnosti s osećajnom stranom naše bitnosti, onda se neće više dogoditi, da se iko od nas izneveri onom velikom glasu zajedničke krvi, a na tome treba baš Sokolstvo da radi.

Braćo i sestre, pozdravljam Vas time u ime Saveza slovenskog Sokolstva kao njegovih starijina, a i u ime Češkoslovačke obce sokolske, na čijem se čelu nalazim po poverenju njenog članstva. U ime njezino ja vam obećavam, da ćemo ostaniti uvek uz vas, da ćemo vam biti verni braća i ako ustreba Vašj suborci.

Nove opasnosti ugrožavaju svet, a osobito nas Slovene, i zato, draga braćo i sestre, ovako kako se danas nalazimo svi složni i na okupu, prisegnimo na vernost, jer jedino vernost može da spasi sve nas u teškim trenucima, koji će, možda, još naći.

Vama svima, koji ste nas kao svoje goste tako lepo, bratski i srdačno primili, da se među vama osećamo kao kod svoje kuće, među svojim, naš bratski iskreni pozdrav uz želju, da vaš uspešni rad, koji smo ovde videli iz Vaših lepih izveštaja, nastavite. Zdravo! Na zdar!

Temperamentan govor staroste brata dr. Bukovskog bio je saslušan s najvećom pažnjom, često prekidan jednodušnim odobravanjem i na koncu popraćen dugotrajnim pljeskom i burnim poklicima slovenskom sokolskom bratstvu, vernosti i uzajamnosti.

Zatim nakon staroste brata dr. Bukovskog, pretsedavajući brat Gangl najavljuje da će govoriti pretsednik Saveza bugarskih Junaka brat Lazov. U tom času sva skupština pozdravlja brata Lazova burnim dugotrajnim pljeskom i oduševljenim poklicima. Iza kako se je dvorana stišala, brat Lazov počinje, na bugarskom jeziku snažnim i zanosnim glasom sledeći govor:

GOVOR BRATA DIMITRIJA LAZOVA

Draga braćo i sestre!

Danas kao pretsednik Saveza gimnastičkih društava »Junak« iz Bugarske sa svojim drugovima mogu da budem među vama i da se radujem vašem prijemu na koji smo naišli i na tako srdačnom dočeku. Baš prijemi doček otkrio mi je onu duboku dušu koja drhti od bratstva. Sabrali smo se da podvučemo svima našim neprijateljima solidarnost slovenskih naroda. Mi se svi sećamo onih mnogih vekova kada su se svi slovenski narodi iz zajedničke tadanje domovine raspršili po svetu da traže novu postojbinu, u kojoj bi mogli mirno da žive; sećamo se i onih mnogih vekova našeg odvojenog života i odvojene borbe; prošli su opet i mnogi teški vekovi, koji su naneli teške rane, radi kojih smo se skupili da ih danas lećimo našim sokolskim i junačkim dušama i predanošću (burno aplaudiranje).

Nas ne deli danas više vera, jer nema moćnijeg plemena od slovenskog, koje je bilo toliko moćno da se izdigne iznad svih verskih razlika i da u bratu uvek gleda brata (burno odobravanje). Velika širina slovenske duše prelazi sve verske i druge razlike, jer u svima nama teče slovenska krv, koja u svima nama budi jednake osećaje, ljubav brata prema bratu. U nama teče krv, a krv nije voda. (Oduševljeno klicanje.)

Draga braćo i sestre! Mnogo je godina otkad se nismo tako srdačno sreli. Vragovi verni jezuiti razdelili su nas i svi mi bili smo žrtve naše slabosti prema tudinskom uticaju (silno odobravanje i klicanje). Ali danas je to prošlo: mi smo se osvestili i ne damo se više da nas drugi koriste kao oruđe svoje politike. (Živo odobravanje i poklici: Živeli Bugari!)

Kada danas svesno pogledamo oko sebe mi vidimo jednu pojavu, koja sve iskreno Slovene mora da raduje i da naše duše puni verom u bolju budućnost Slovenstva. Romanska kultura preživljuje poslednje dane (burno pljeskanje), a dolazi dan svitanja velike slovenske kulture. (Burno klicanje.) Nema veće idealnije i čistije ideje od velike

slovenske ideje za veličinu, stvaralaštvo i plemenitost velike slovenske kulture.

Dozvolite mi, draga braćo jugoslovenski Sokoli, koji ste nas tako srdačno prigrlili od prvoga trenutka kada smo stupili na Vašu bratsku zemlju, da Vam iznesem jednu bolnu ranu naše duše, koja nas teško boli i za koju Vas molim da je razumete. Mi smo imali mnogo gorkih trenutaka i teških rana, koje vi razumete, a koje ne želim ovde da ponavljam, jer želim da štedim vaše bratske osećaje, pošto su te rane možda još i više vaše rane. Ali te rane će se izležiti u našem obnovljenom bratstvu. Mi Sloveni uspešni smo da savladamo i da preživimo velike i teške istorijske momente, koji još uvek teško tište sve nas: Kosovo Polje, Zagora, cela krvava balkanska epopeja — sve nas to nije umorilo, već nas je još više ojačalo. Medutim, sve naše krvave varvarske i nečovečne neprijateljstvo umorilo je njihovo sopstveno varvarstvo i nečovečnost, a Slovenstvo je besmrtno i večno. (Burno odobravanje.)

Draga braćo i sestre! Mi Bugari izvukli smo pouku iz istorije koja je najbolja škola života i koju znamo od pametlika do danas. Mi nismo više oni koji smo bili juče. (Urnebesno klicanje.) Mi smo nova duša i u nama je dozrela i sazidana velika slovenska ideologija, koja će živeti za sva vremena. (Klicanje i odobravanje.) I u nama je danas velika Tirševa slovenska ideja, i to učenje i filozofija slovenskih naroda, jer Tirševa ideologija je prava filozofija Slovenstva, neustrašivi borački duh slovenskih naroda za slobodu i duboku mudrost, koja prosvetljuje naše slovenske narode, da samo u slobodi i sili slovenskih naroda imamo opstanka. (Burno odobravanje.)

Draga braćo i sestre! Ideologija Tirševa je ideologija svih slovenskih naroda (usklici: »Tako je!«), a to je zato, jer je bazirana na duši svih slovenskih naroda, a Tirš je bio prorok i mudrac, koji je tu veliku slovensku dušu otkrio i izneo. (Burno odobravanje.)

I naš Bugare spaja s vama ta slovenska duša, ta naša borba protiv zajedničkih neprijatelja za našu zajedničku slobodu. Setite se opevanog junaštva naših dedova po balkanskim planinama i gudurama za slobodu naših balkanskih naroda.

Tirš je rekao, da svaki narod treba da bude slobodan; to je ona velika slovenska plemenitost, koja ne traži ničije ugnjetavanje i robovanje.

Kroz naš narod i narodnu istoriju neka se čuje, da u nas ima slovenske krvi i da smo i mi, kao i svi vi, slovenski narod, delovi velikog slovenskog plemena, koje živi od Severnog Mora do Sredozemnog i od Atlantika do Velikog oceana. (Burno odobravanje.) Danas je na pomolu vreme kada treba da se saberu svi u taj veliki slovenski narod, a vi, braćo Sokoli, i mi Junaci sabraćemo ih kroz veliku Tirševu filozofiju i ideologiju Slovenstva. (Burno odobravanje.)

Vi vidite, draga braćo i sestre, tu čistotu i otkrivenost koja se vidi danas između Sokolstva i Junaštva. To dokazuje, da se nikakvim greškama i nikakvim zabudama ne gasi naše bratstvo, da se ne gasi ono što se ne može ugasiti, kako to peva naš narodni poet, a to je: jedinstvenost naše krvi i jedinstvenost naše duše. (Burno odobravanje.)

Mi ovo što radimo vrlo dobro znamo da imamo mnogo prepreka i da imamo mnogo teškoća koje treba savladati i koje stoje na putu da ove naše reči već danas budu stvarnost. Ali mi imamo saznanje, snage i volje da sve to savladamo i da i ostatke vraga isteramo. (Burno odobravanje.)

Danas kod nas svi znaju, i seljak i gradanin i diplomacija, i svi, da smo mi jedno, da smo bili u zabludi kad smo mislili možda drugačije, i svi se staramo da se velika ideja ujedinjenja svih Slovena ostvari. (Burno odobravanje.) Kod nas je već jasno svakome, ko je vrag, ko je prijatelj, a ko neprijatelj. Sladi nam nije niko od brata, bliži sru nam nije niko od brata. (Odobravanje.) Pa i braća se svadaju i karaju, pa se čak i biju, ali oni ne smeju da budu neprijatelji, oni ne smeju zato da služe neprijatelju, već da svoje nesporazume bratski urede i da ne dozvoljavaju nikome da se među njih stavlja i meša. Braća uvek ostanju braća. (Burno odobravanje.)

Neka to sve prođe, draga braćo, što je među nama bilo, i ujedinićemo se, da kroz slovensko Sokolstvo dođe do bratstva svih slovenskih naroda. (Burno odobravanje.)

Završivši tako svoj govor, brat Lazov se je srdačno poljubio sa za-

menikom starešine bratom Ganglom, uz dugotrajno i burno klicanje cele skupštine, posle čega je spontano otpjevana himna »Hej Slovenie«, prapraćena zatim usklikima: »Živelo Slovenstvo!« »Živeli Sokoli!« »Živela braća Junaci!« »Živela braća Bugari!« Sve je to izazvalo suze ganuća kod braće Bugara, a spontane, iskrene i tople manifestacije, koje su tom prilikom bile priredene braći Bugarima, izazvalo je kod njih suze ganuća, a i kod mnogih Sokola. Brata Lazova su tada srdačno pozdravili i s njime se izljubili pretsednici svih ostalih sokolskih Saveza.

Posle govora brata Lazova, brat Gangl saopštava skupštini, da je stigao od Njegovog Veličanstva Kralja odgovor na otposlani pozdravni telegram Njegovom Veličanstvu Kralju na početku skupštine. U tom trenutku svi učesnici skupštine ustaju, slušajući čitanje pozdravnog telegrama Njegovog Veličanstva Kralja četvrtom skupštini Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, a koji glasi:

Zahvala Njegovog Veličanstva Kralja

ZAHVALJUJUĆI NA POZDRAVU, KOJI MI UPUĆUJETE SA ČETVORTE GLAVNE SKUPŠTINE SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE U PRISUSTVU IZASLANIKA SLOVENSKIH BRATSKIH NARODA, NADAM SE I UVEREN SAM, DA ĆE NEUMORAN RAD SAVEZA NA PODIZANJU GENERACIJA SNAŽNIH DUHOM I TELOM I ZAPOJENIH LJUBAVLJU PREMA NAJVIŠIM NARODNIM IDEALIMA URODITI BLAGOTVORNIM PLODOM I STEĆI NAŠE PRIZNANJE.

POZDRAVLJAJUĆI UČESNIKE SKUPŠTINE, ZELIM USPEŠAN I PLODAN RAD.

Aleksandar

Nakon pročitano pozdravnog telegrama Njegovog Veličanstva Kralja, celokupna skupština priredila je Njegovom Veličanstvu Kralju oduševljene manifestacije.

Nakon toga ustaje, najsrdačnije pozdravljen, potpretsednik poljskog Sokolstva br. dr. Šćepanski koji je u svome govoru, na srpsko-hrvatskom, rekao sledeće:

GOVOR BRATA DR. ŠĆEPANSKOG

Draga braćo i sestre!

Pozvali ste nas na svoju IV glavnu skupštinu, pozvali ste nas da vidimo na toj domaćoj vašoj skupštini vaš rad i njegove krasne rezultate. Mi smo se rado odazvali vašem pozivu i naš Savez odaslao je svoga pretsednika br. Zamojskog i mene, da ovoj vašoj skupštini učestvujemo.

Prema našim pogledima, pravi je smisao Sokolstva kao i njegov cilj taj da Sokoli i Sloveni uopće kad se nade u sredini ostale svoje braće slovenskih Sokola, da se osećaju kao krvna braća među braćom, kao da su kod svoje rođene kuće. (Burno odobravanje.) Tako i treba da bude, jer Sokoli i Sloveni uopće treba da znadu ne samo ono što se dešava u njihovoj vlastitoj kući, već i ono što se dešava kod sve ostale braće Sokola i ostalih bratskih slovenskih naroda. Pa zato smo i mi došli ovamo k vama, i nismo došli badava, jer smo videli danas vašu veliku svečanost i u svetlu te svečanosti mogli smo da ocenimo vaš veliki rad i vaš neobičan, veličanstveni pokret. Više od 2000 sokolskih jedinica i skoro preko 300.000 Sokolova to nije više običan pokret i normalan razvitak, već pokret koji se širi brzinom munje i snagom bure. Mi smo zaneseni time i radujemo se, što smo mogli da iz blizine posmatramo taj vaš veliki pokret i da o njemu pripovedamo u našoj domovini, našoj braći Sokolima i sestrama Sokolicama.

Ne samo to, već smo k vama došli i iz drugog razloga; ne također i samo što mi severnjaci i severni Sloveni imamo neobično mnogo ljubavi prema našoj južnoj braći, čiju toplinu odmah osetimo kada stupimo na vašu divnu zemlju, već i zato, što smo svesni, da je Sokolstvo najjači izraz slovenske ideje. Jer nema Sokola osim u Slovena, i nema slovenskog naroda, koji ne bi imao Sokola ili sokolske ideologije i na njoj osnovane organizacije. Zbog toga ako se, a u što čvrsto verujem, Slovenstvo može jednom da ujedini, to može jedino da bude samo preko Sokola. (Burno odobravanje.)

Upravo ovaj vaš današnji skup daje nam za to novu zaku nade. Ovo je nova radosna pojava, jer je Slovenstvo danas gotovo potpuno slobodno, ali je doskora imalo,

a i danas još ima, u svome radu mnogo zapreka. Danas smo pak videli između dva bratska naroda, jugoslovenski i bugarski, kako su prvo savladali te zapreke među sobom, a savladali su ih prvo njihovi vladari i Sokoli. (Oduševljeno odobravanje i poklici: Živeli!) Ovaj radosni događaj tako je velik, da nismo hteli a da ga samj vlastitim očima ne vidimo, da uzmognemo to pripovedati dalje našoj braći, na osnovu naših vlastitih osećaja. U zruci ove velike nade i radosnih osećaja prinosimo vam stoga pozdrave našeg Poljskog sokolskog saveza i kličemo vam: Zdravo! — Czo-lem!

Celokupna skupština popratila je konac govora br. dr. Šćepanskog silnim oduševljenjem, koje je još ganutljivije bilo, kada je br. Gangl prišao br. dr. Šćepanskom i s njime se bratski poljubio.

Zatim je pretsedavajući br. Gangl podelio reč pretsedniku ruskog Sokolstva br. Artamonovu.

Srdačno pozdravljen br. Artamonov počinje svoj govor najpre na ruskom jeziku, a zatim nastavlja srpsko-hrvatski. U svom govoru br. Artamonov rekao je sledeće:

GOVOR STAROSTE BR. ARTAMONOVA

Draga braćo i sestre!

Osobita mi je čast da prisustvujem vašoj glavnoj skupštini u ime Ruskog zagraničnog sokolskog Saveza i Pokrajinskog saveza ruskog Sokolstva u Jugoslaviji. Srećan sam osobito što je današnji dan znameniti istorijski dan, kada su u naš sokolski krug stupili bugarski Junaci. Moj predgovornik, br. Šćepanski, rekao je, da se mi Sokoli ne smemo da interesujemo samo onim što je kod nas, već i za ono što je kod ostale braće. Kome, dakle, da se izjadam ako ne vama, koji ste pretsednici slovenskih osećaja i pobornici slovenskih interesa. Da vam se izjadam na strahovitu sudbinu ruskog naroda. Izrobljen od treće internacionale, izrobljen od teror, otečen od svake spoljne veze, taj se narod bori i gubi milijone svojih života usled gladovanja, koje je posledica socijalističkih eksperimenata. Ruski narod doveden je do prosjačkog štapa, ali komunistički diktatori troše nemilice milione da stvaraju u celom svetu nemire a sebi reklamu. Medutim prilike u Rusiji pokazuju da se tome režimu približuje kraj. Doći će dan za koji se mi Rusi u domovini i u inostranstvu spremamo. Za sada ruska lozinka: Komunistizam će umreti, a Rusija nikada! (Odobravanje.) Sad smo na raskršću, jer se točak istorije uvek okreće; doduše on se u ovom slučaju okreće nešto teško i polagano.

Dozvolite da vam i ovom prilikom ponovim bratsku zahvalnost na shvatanju naših teškoća i na ukazivanju nam pomoć. Zahvaljujući se na bratskoj pažnji, kojom je Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije poklonio našem Pokrajinskom savezu ruskog Sokolstva u Jugoslaviji zastavu za našu 10-godišnjicu, a kojoj će zastavi po najvišem odobrenju Njegovog Veličanstva Kralja kumovati Njegovo Visećanstvo Prestolonaslednik Petar, mi vas pozivamo, da i na ovoj svečanosti svojim obilnim prisustvom još jednom manifestujete vašu moralnu potporu, solidarnost i bratsko razumevanje za naše teškoće. U to ime ja vam kličem: Vernost za vernost duboko je urezana u našim slovenskim srcima. Zdravo! Zdravo!

Završetak govora br. Artamonova skupština je burno pozdravila.

Zatim je skupštinu pozdravio u ime Narodne skupštine njen sekretar br. Gavra Milošević ovim rečima:

GOVOR BRATA GAVRE MILOŠEVIĆA

Braćo i sestre!

Zahvaljujući na pozdravu upućenom od prvog zamenika starešine Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije brata Engelberta Gangla Narodnom pretsedništvu, u ime pretsednika Narodne skupštine dr. Koste Kumanudija i Narodnog pretsedništva, pozdravljam današnju godišnju skupštinu jugoslovenskog Sokolstva.

Jugoslovenska Narodna skupština cenila je i ceni Sokolstvo kao moralnu najjaču a stvarno najbrojniju, privatnom inicijativom, stvaranu nacionalnu organizaciju. U Sokolstvu ona gleda narodnu tvorčinu, koja je večna i trajna, jer je uskrsnula u najtežim časovima, kada udar nade iskru u kame-ru, a zasnovana na principima ljubavi, bratstva i jednakosti. Mi u Sokolstvu vidimo najetičniju jugoslovensku misao i sveslovenskih osećaja. Ono je od početka neumorno i istrajno radilo i radi na stvaranju takvog jugoslovenskog i sveslovenskog mentaliteta.

Mi prožeti istim uzvišenim mišlima pozdravljamo vas pionere i naimare na velikom delu i uveravamo, da ćete i od sada kao i do sada imati punu moralnu i materijalnu pomoć od jugoslovenske Narodne skupštine, radeći za dobro našeg Uzvišenog Kralja i za slavu i veličinu naše velike Otadžbine. Pozdravljamo vas sa sokolskim Zdravo!

Govor br. Miloševića bio je popravljen oduševljenim odobravanjem i pljeskom.

U tom času pre prelaza na daljnju tačku dnevnog reda, pretsedavajući br. Gangl saopštava skupštini, da navede Sokolsko društvo Beograd Matice priređuje u počast delegatima skupštine i gostima akademiju u Domu ruskog Sokola, pa poziva braću da istoj prisustvuju.

Zatim se javlja za reč starešina Sokolske župe Osijek br. Dimitrije Petrović, koji skupštini podnosi sledeći predlog:

Ne samo pod dojmom ove jedinstvene i veličanstvene manifestacije za Kralja i otadžbinu i jedinstvo slovenskog bratstva i Sokolstva, već i s razloga, što je sav dnevni red ove skupštine prediskutovan juče na konferenciji, predlažem u ime svih delegata, da se izveštaji, koji bi sada imali da dođu na red, prime an blok, i to kako izveštaji pojedinih odbora i oteka Saveza SKJ tako i njegovog nadzornog odbora.

Pretsedavajući br. Gangl iznosi pred skupštinu na glasanje ovaj predlog br. Petrovića, a koji skupština tada prima aklamacijom.

Isto tako br. Petrović predlaže: da skupština primi u smislu zaključaka jučerašnje konferencije i sve ostale predloge, koji su bili iznešeni na konferenciji.

Skupština prima i ovaj drugi predlog jednoglasno.

U tome času, kako se je skupština približavala svome završetku, dižu se sa svojih mesta: izaslanik Njegovog Veličanstva Kralja, zatim pretsednik vlade, ministar fizičkog vaspitanja i ostali odličnici te se opštaju sa starešinom našega Saveza. Napuštajući dvoranu sve odličnici ispružili su do izlaza iz zgrade potstarosta br. Paunković i mnogi članovi uprave Saveza i ponovno im se zahvalili svakome pojedino, što su svojim prisustvom uveličali značaj ove skupštine.

U nastavku dnevnog reda, pretsedavajući br. Gangl podelio je zatim reč br. dru. Ignjatu Pavlasu, koji kao pretsednik organizaciono-pravnog oteka i u ime uprave Saveza SKJ podneo skupštini izveštaj u stvari izmene zakona o osnivanju Sokola Kraljevine Jugoslavije.

Skupština tada uzima na znanje izveštaj upravnog odbora u stvari izmene zakona o osnivanju Sokola Kraljevine Jugoslavije i donosi ovu

REZOLUCIJA

1) Skupština sa žaljenjem ustanovljuje, da su nastojanja upravnog odbora u pitanju izmene zakona o osnivanju SKJ ostala besuspesna usled čega nije sprovedeno u život načelno stanovište II redovne glavne skupštine od 10. aprila 1932 godine izraženo u drugoj tački zaključaka, da celokupni rad i organizacija moraju biti osnovani na slobodno izraženoj volji članstva i pri izboru sokolskog vodstva.

2) Skupština stoji i nadalje na nepokoleblivom stanovištu, da bitni interes celokupnog Sokolstva zahvataju izmenu zakona o osnivanju SKJ, da bi se izmenom omogućilo slobodan izbor uprava u svima je jedinicama od sokolskih četa do uprave Saveza pod starešinstvom Naslednika Prestola Kraljevine Jugoslavije.

3) Stoga skupština poverava upravnom odboru da i dalje nastoji, da se redovnim zakonodavnim putem izmeni zakon o osnivanju SKJ po načelima izraženim u zaključku II glavne skupštine, održane 10. aprila 1932 godine i u prvoj i drugoj tački ove rezolucije.

Skupština je prihvatila rezoluciju jednodušnim odobravanjem.

Tada pretsedavajući br. Gangl saopštava, da je dnevni red skupštine iscrpljen pa u svome završnom govoru veli sledeće:

ZAKLJUČNI GOVOR BRATA GANGLA

Dnevni red IV glavne skupštine je iscrpljen. Pristupam k zaključku.

Sutra se obnavlja godišnjica mučeničke smrti hrvatskih knezova Zrinjskoga i Frankopana, (skupština ustaje i kliče: Slava im!) čije su glave pale dne 30. aprila 1671 u Bečkom Novom Mestu pod krvničkim mačem. Naše bratske jedinice sećaju se svake godine toga istorijskog dana, koji sve nas Jugoslovene iz godine u godinu opominje, kako je krvav bio i s kojim je žrtvama bio posut naš put iz davnih vekova do danas, do na-

še nacionalne i državne slobode. I svaki državljani, koji nije svestan toga, nije vredan ove slobode, i svaki sin i svaka kći našega naroda, koji ruše ogromne tečevine svih žrtava naše prošlosti, obeščašćuju time svete sene onih, koji su položili svoje živote u temelje naše samostalnosti — i svaki takav je po svojoj duši izdajica otadžbine!

Sećamo se stoga i na ovome mestu hrvatskih velikana i mučenika Zrinjskog i Frankopana, zavetujući se, da ćemo se s požrtvovnim i domoljubnim radom u sadašnjosti pokazati vrednima tih dvoje i svih žrtava i da će Sokolstvo s naporom svih svojih sila izvršavati u narodu svoje poslanstvo, koje smo dovoljno jasno i tačno označili u saveznoj novogodišnjoj poslanici iz god. 1933, naime: »Pod svaku cenu moramo mi optimiste — svi kao jedan — čuvati i braniti lepotu ideje, veličinu idealizma, pravu liniju Jugoslovenstva i slovenske sokolske orijentacije!« (Burno odobravanje i poklici: Tako je!)

Tačno danas pred 14 dana — 15. o. m. — održane su u carskome Skoplju velike spomen svečanosti i patriotske manifestacije, kada je proteklo 20 godina, otkada su stupili prvi južnosrbijanski regruti u srpsku vojsku i s njome pojurili u junačke borbe na život i smrt — do konačne pobede pravde i jugoslovenskog oružja pod vrhovnim zanovjedništvom našeg sadanjeg Kralja Aleksandra I.

Petnaest tisuća bilo je tih mladih i oduševljenih boraca, koji su naše ujedinjenje i oslobođenje. pitali pod zastave i borili se za Većina tih boraca, koji su iskusili sve grozote svetskoga rata, pala je i ostala na bojima, (poklici: Slava im!) a oni pak junaci koji su to preživeli, stigli su u Skoplje, u prestonicu cara Dušana, da nakon dva decenija ponove zakletvu svog junačkog duha za Kralja i otadžbinu.

I pretstavnici i zastupnici tadašnjih pukova — vardarskog, bregalnčkog, kosovskog, bitoljskog i ibarskog, — svaki za sebe i svaki za sve naglasili su i izjavili, da nisu nikakve žrtve bile prevelike i preteške, koje je trebalo podneti za veličinu otadžbine i za mir svojih ognjišta. I također i danas oni su spremni za isti ideal svakoga svesnog jugoslovenskog državljanina da podnese svaku žrtvu, kako što su to učinili nekoć. Pripravni su! Čekaju zapoved! I mi, Sokoli — pripravi smo! Čekamo zapoved!

Mi, sestre i braćo, dali smo svome narodu tu ogromnu svest, mi smo pognali njegov rast iz skromnih korenova u junački stav i trajnu pripravnost, mi smo oplođili seljakovu zemlju, da bi dovoljno rodila pšenicom za sve nas, mi smo kraljevski presto ukrali vatrom svojih sokolskih duša i mi s toga kraja dovijemo svemu svetu: Naš je narod moćan, jer je svestan svoga rasta i vrednosti svoga rada!

I naš narod može da ima svega, ali to sve mora da stvori sam, jer po svojoj svesti neće nikakve milostinje. Naš radnički i seljački narod, prožet sokolskim duhom, nije sluga ni rob, nego je na svojoj zemlji svoj gospodar! (Poklici: Tako je!)

Sve moraš da stvoriš sam, a sve to po zapovedi sokolskog bratstva za sreću drugih, jer je samo u toj sreći i sreća svakoga pojedinca. I danas tako novi pukovi dobrovoljaca — bez oružja — junački pukovi iz 25 naših sokolskih župa, grade novu sreću svega našega naroda svesni, da sokolska požrtvovnost ne računa na nikakvu platu! (Poklici: Tako je!)

I gledam i vidim i slutim, kako se nad nama rastvara i blago smeši plavetnilo neba: to je krov našeg zajedničkog sokolskog doma, koji se stere od istoka do zapada, od severa do juga. I iz tog plavetnila neba prosipa nevidljiva ruka blagotvornog melem na naše telo, radom ožnjeno i izmučeno. Ali to nije nevidljiva ruka — to je ruka božje pravde, i to nije blagotvoran melem — to je božji blagoslov, koji pada na bregove i doline, koji pada na plemenita dela naše bratske ljubavi!

Tako okrepljeni i svesni izvršenih dužnosti sada se razilazimo, da se doskora opet vidimo, najpre u Sarajevu, pa u Zagrebu, zatim u Sremskim Karlovcima, gde će smeće i ponosno zalepršati sokolske zastave i izvinuti se pokliči iz dubine duša: gde god bili, bratski se strinski pozdrav tebi, otadžbino! I pozdrav svemu Slovenstvu: Pragu, Varšavi, Sofiji, i Budišinu! I tebi, naš jugoslovenski sokolski Beograd! (Burno odobravanje.)

Srećni smo, što vidimo među zidinama ovog kraljevskog grada i u naručju svoje bratske ljubavi zastupnike slovenskih naroda, koje sam već pozdravio na početku

skupštine, i kojima sada pri zaključku ove opet otvaramo svoja srca. Što vidite u njima? Lik i slika duha i dah ogromne slovenske zemlje, koja se sprema na gigantske podvige budućih vekova u smislu Tirševog nauka o sokolskom bratstvu i na naše stalno zajedničko nastojanje, da dademo ili bar da pripravimo narodu ono što je njegovo: budućnost moći, slave i veličine Slovenstva! (Odobranje!)

Hoćemo najviše, jer ko hoće manje, taj kao da ne bi htio ništa — kako nas to uči Tirš.

A sada podimo! Razletimo se širom naših zemalja: rad čeka, radnika treba! Gde su njive pripravljenе, obradite ih; seme u duše, a plod istoga semena neka je za brata i sestru! A gde njive nisu uzorane, uzorite ih, da na nas ne padne sud i sramota, što vidimo

Oproštaj s predstavnicima slovenskog Sokolstva i s braćom bugarskim Junacima

Nakon skupštine Saveza SKJ prvi su napustili našu zemlju, prinuđeni na to svojim neodgovornim poslovima, starosta brat dr. Stanislav Bukovski i br. Vinčenc Stjepanek, koji su istoga dana nakon skupštine krenuli večernjim brzim vozom preko Budimpešte za Čekoslovačku. Oni su se teško rastajali sa svojom jugoslovenskom braćom, ali su morali. Na kolodvor ispratio ih je potstarešina brat Gangl s nekoliko braće saveznih funkcionera, zahvalivši im se ponovno najsrdačnije na njihovoj velikoj pažnji i ljubavi te što su svojim ličnim prisustvom uveličali značaj ove skupštine Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije. Pre odlaska voza braća su se još jednom najsrdačnije pozdravila i poljubila.

Pretsednik bugarskih Junaka brat Dimitrije Lazov otputovao je u ponedjeljak jutro dne 30. pr. m. u 11 sati brzim vozom za Sofiju. I on se je ganutljivo rastajao sa svojom jugoslovenskom braćom, izražavajući međutim živu svoju nadu i veliku radost, da će se opet videti s braćom Jugoslovenima na sletu u Sarajevu i Zagrebu. Pri odlasku njegovog voza s njime su se bratski najtoplije pozdravili br. Gangl i mnogi funkcioneri Saveza SKJ, srdačno se rukovavši i izljubivši.

Ostala braća bugarski Junaci krenuli su za Bugarsku u utorak jutro dne 1. o. m. u 11 sati s brzim vozom. Kroz to vreme oni su u društvu nekoliko braće članova uprave Saveza SKJ razgledali Beograd, poduzevši također i izlete u njegovu bližu okolicu, osećajući se za to vreme u sredini svoje jugoslovenske braće toplo i ugodno kao kod svoje kuće.

Na dan svoga odlaska oni su, i to: potpredsednik Saveza bugarskih Junaka brat Jakimov, tajnik brat Gladniški, načelnik brat Bureš i član uprave brat Georgijev učinili posetu starešinstvu Saveza SKJ u saveznom prostoru, gde ih je u prisustvu više članova savezne uprave najsrdačnije primio i pozdravio potstarešina Saveza SKJ brat Gangl, koji je u svome govoru naglasio najdublje osećaje jugoslovenskog Sokolstva prema svojoj bugarskoj braći, kao i vruću želju za zajedničkim radom i za što tešnjim zbliženjem s velikom sveslovenskom sokolskom idejom. Brat Gangl podvukao je nadalje nadu, da će bugarsko i jugoslovensko Sokolstvo zajednički najbolje raditi za uzvi-

zlo, bolest, muku i trpnju, a nećemo da izvršimo svoje bratske dužnosti.

Sokolstvo, srce Slovenstva!

I ponesite svojim domovima naše bratske pozdrave svoj braći i sestrama, naraštaju i deci! Svaki od njih nam je sada u mislima, svaki od njih nam je sada najbliži našem srcu. U tome času je sav slovenski svet duhovno združen u ovoj dvorani. Neke stoga njome odjedne iz dna naših duša: Zdravo! Na zdar! Czolem! Zdravej!

Zaključni govor brata Gangla bio je u više mahova prekidanim burnim pljeskom i odobravanjem, a na koncu skupština je oduševljeno i spontano još jednom otpela »Hej Sloveni«. Time je IV godišnja skupština Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije bila završena u 19.40 časova.

IZ UREDNIŠTVA

Izveštaj sa poslednje, 13 sednice izvršnog odbora Saveza SKJ morali smo radi ostalog gradiva izostaviti, pa ćemo ga doneti u narednom broju lista.

KRONIKA

Svečana sahrana branitelja Beograda. U nedelju dne 29. aprila na veoma svečan način obavljena je sahrana kostiju junačkih branitelja Beograda, koje su pronađene prigodom nekih zemaljskih radova u blizini dunavske obale. Žalobne svečanosti trajale su celo pre podne, a crkvene molitve izrekao je sam Nj. Svetost Patrijarh Varnava. Sahrani i sprovodu učestvovali su članovi vlade s pretsednikom g. Nikolom Uzunovićem na čelu, pretstavnici Senata, Skupštine, generaliteta i oficiri, pretstavnici grada Beograda, diplomatski zbor s vojnim atašejima savezničkih zemalja, četnici. Narodna odbrana, razna kulturna i humna društva, skauti, školska deca, a u osobito časnom broju Sokolstvo, u čijim su redovima bili i svi delegati poslani iz svih župa na saveznu godišnju skupštinu. Po ulicama, gde se je kretao žalobni sprovod, bilo je mnogo naroda, koji je odao poslednju počast svojim herojima.

Veliki pevački festival u Pragu. U proslavu velikih čeških kompozitora Bedriha Smetane i Antonina Dvoržaka priređuju glazbena udruženja Čekoslovačke glazbeni festival, na kojem saraduju i nastupaju najbolji horovi i orkestri iz čitave Republike i to skoro isključivo s delima pomenutih velikih kompozitora. S festivalom spojen je i monstr-konzert svih udruženih zborova. Festival je započeo s nastupom omladinskih horova. Himnu i jedan koral otpelo je u velikoj palati Praškog sajma 11.000 omladine. Ovaj festival, na koji su pozvana i pevačka udruženja ostalih slovenskih naroda, jaka je kulturna manifestacija bratskog čekoslovačkog naroda, koji, eto, opet i ovom zgodom pokazuje svetu visok nivo svoje glazbene kulture.

30-godišnjica smrti Antonina Dvoržaka. Na dan 1. maja 1904 god. umro je Antonin Dvoržak, jedan od najvećih čeških kompozitora, čije je ime veoma dobro poznato i cenjeno i kod drugih naroda. Dvoržak rodio se 8. septembra 1854 godine u malenom selu kod Kralupa kao sin gostioničara. Već kao dete voleo je glazbu, te je već u 16. godini, protiv volje očeve, otišao u Prag, gde je svirao na guslama u jednom orkestru i time se izdržavao da je mogao pri tome da studira orguljarsku školu. Godine 1862 postao je član orkestra Narodnog dvorjstva u Pragu, a studira na konservatoriji kompoziciju. Već onda je počeo da komponira ali tek 1873 s himnusom »Naslednici Bele Gore« prošlo se je njegovo ime. Postaje organist i vođa hora u crkvi Sv. Vojtjeha, a 1890 profesorom praškog konservatorija. Izdavanje njegovih glazbenih dela omogućio mu je čuveni nemački kompozitor Bruns, koji je još onda mladog Dvoržaka veoma cenio. Od godine 1892 do 1895 bio je Dvoržak profesor konservatorija u Nju Jorku, kamo je pošao na poziv tamošnjih muzičara. Od godine 1895 pa do smrti bio je ponovno profesor praškog konservatorija, a od godine 1901 pak i njegov direktor. Antonin Dvoržak je najplodniji i najsvestraniji češki kompozitor, a po vrednosti svojih kompozicija spada u red najvećih čeških, a i najpopularnijih kompozitora čitavog sveta. Između brojnih kompozicija — simfonija, plesova, fantazija, oratorija, zborova i opera treba istaknuti njegove: »Slovenske plesove« (16 njih na broju), fantaziju »Karnavale«, simfoniju »Iz novog sveta«, opere »Rusalka«, »Vrag i Kafa«, »Kralj i orguljar«, »Vandak«, »Dimitrij«, »Jakobina« i »Tvrde glave«.

Male kulturne vesti. U Pragu otvorena je ovih dana u izložbenom pavilonu umetničkog društva Manes međunarodna izložba karikatura, koja pobuđuje naročiti interes ne samo Praga, nego i inostranstva. Svoje radove izložili su najbolji češki, nemački, francuski, engleski i drugi karikaturisti, koji inače saraduju pri najvećim listovima. Mnogo imade i karikatura, koje su satira na političke prilike u pojed-

uključivo 22 juna. Poslednja statistika, objavljena na glavnoj skupštini, pokazuje, da broji Savez belgijskih gimnasta 340 jedinica s oko 24.000 članova, što za zemlju od 8.000.000 stanovnika nije baš mnogo.

30-GODIŠNJICA AUSTRIJSKOG TURNBUNDA

Krajem aprila proslavio je austrijski Turnbund 30. godišnjicu svog postojanja i samostalnog rada. Turnerske jedinice postojale su Austriji, naime, već i ranije, ali su bile učlanjene u redovima nemačkih Turnera. Zanimiv je uzrok zbog česa su austrijski turneri istupili iz nemačkog saveza. Austrijski su, naime, turneri tražili, na 13. saveznoj skupštini 1904 u Berlinu, da se donese zaključak, koji zabranjuje židovima stupanje u turnerske redove. Kako njihov predlog nije onda bio primljen, oni su istupili i osnovali samostalan savez. Austrijske turnerske jedinice (Beč, Trst, Brno i t. d.) u kojima su bili židovi brojčano dobro zastupani ostale su i nadalje u nemačkom savezu stvorivši župu 15 B.

ZNATNO OPADANJE ČLANSTVA AUSTRIJSKIH TURNERA

Statistika austrijskog Turnbunda za 1933 g. je završena. Iz te se statistike razabire, da je broj članstva i naraštaja znatno opao, što je izazvalo neprijatno iznenađenje. To tim više, što broj istupivših ili brisanih članova te naraštaja iznosi prema statistici iz godine 1932

IZ TELOVEŽBAČKOG SVETA

OGROMNE PRIPREME ZA III RADNIČKU OLIMPIJADU U PRAGU

Zemljani radovi i radovi na podizanju tribina za veliku III radničku olimpijadu, s kojom je spojen i slet DTJ (radničke telovežbene jedinice), primiču se kraju. Država je opet podigla neke nove definitivne tribine i izvršila izvesne radove, tako da će biti sletišta na Strahovu još urednije, i ako manje, nego što je bilo prigodom svesokolskog sleta 1932 godine. U pojedinim društvima DTJ vrše se velike pripreme, te je do sada prijavljenih, i pored krize koju naročito oseća radnička klasa, 80.000 učesnika, za koje će trebati oko 52 posebna vlaka. I iz inostranstva stižu brojne pripreme, ali na olimpijadi neće učestvovati Austrijanci i Nemci s kojima se je još prošle godine računalo. Prenočišta po školama biće pripremljena za 21.000 članova i 13.000 članica.

IZ SAVEZA BELGIJSKIH GIMNASTA

Krajem marta održao je Savez belgijskih gimnasta svoju godišnju glavnu skupštinu, koja je usvojila predlog da se godine 1935 priredi XI savezni slet u Briselu i to u danima od 19. do

ROSIIA-FONSIER • društvo za osiguranje i reosiguranje • Beograd

nim zemljama, pa je došlo već zbog nekih karikatura Hitlera i voda nacional-socijalista čak i do intervencije nemačkog poslanika, što je bila za izložbu još veća reklama.

Najpopularnija Straussova opereta »Šišmiš« dočekala je ovih dana svoju 60. godišnjicu, a da nije na svojoj omiljenosti još ništa izgubila. Premijera ove i kod nas vrlo dobro poznate i popularne operete, koja je osvojila skoro sve pozornice sveta, bila je u Beču godine 1874 na pozornici poznatog »Teater an der Vin«. Po statistici prika-

zivanja je ova opereta do sada preko 50.000.

Ovih dana navršilo se je 20 godina od smrti pisca najpopularnijeg pozorišnog komada, komedija »Čarlijeva tetka« Tome Brandona. Ovaj komad je već nakon prvih izvedba u Engleskoj postao toliko popularan, da su ga u svoj repertoar uzela skoro sva engleska pozorišta, gde su u ulozu tetke nastupali najbolji komičari. Ubrzo je pak ova komedija, koja se dala često još i danas, prešla preko engleskih granica i među ostale kulturne narode.

IZ NAŠIH ŽUPA DRUŠTVA I ČETA

Župa Banja Luka

BANJA LUKA. — Društveni prednjački ispiti održani su u Banjoj Luci u nedelju 22 aprila 1934. Pristupilo je 5 braće i 3 sestre, a proglašeni su spoznajni 4 brata i 2 sestre i to: Šebor Franjo, Živković Joco, Haznadar Ismail svi iz Banje Luke, Tizic Branko, Ljubija, te Senek i Babić Ljubica obe iz Banje Luke.

Župa Beograd

BEOGRAD VII. — Naše društvo održalo je od 1 II do 28 II društveni prednjački tečaj pod vodstvom brata Cveje Dera, zam. načelnika. Na tečaju bila su 24 učesnika od kojih 18 članova (jedan iz Bgr. maticе), 2 naraštajke i 4 naraštajca. Predavači bili su brata: dr. Milan Glavinčić (Organizacija i ideologija), dr. Vojta Stanisavljević (lekarstvo), Momir Sinobar (istorija), Dušan Novaković (Proste), Jova Der (Strojeve), Katarina Bajmelović (Igre i čunjeve), Ilija Trninić (Igre i skokove), Seke Radovanović (laka atletika), Milojko Jeftimijević (boks i hrvanje), Cveja Der (strani sistemi, Tiršev sušav, metodika, praktično vodenje, poznavanje vežbovanice, sprava i vežbalista, Sokolske priredbe, taborenja i izleti, sudenje, rajalna kola i istorija) i Vitomir Paroški (pevanje). Tečaj je vrlo dobro uspeo bez obzira da li će svi polagati ispite, Svima učesnicima izdata su uverenja o pohađanju od strane starešinstva.

U Sokolskom društvu Beograd VII održani su dana 28 i 29 marta i 4 aprila društveni prednjački ispiti. Od prijavljenih 9 kandidata 4 položili su ispite s vrlo dobrim uspehom, ostali su odbijeni od daljeg polaganja nakon pismenih ispita. Ispitnu komisiju sačinjavali su kao pretsednik brat Pera Colović i članovi komisije brata: Ilija Trninić, Cveja Der, Dušan Novaković i dr. Vojta Stanisavljević. Ispite položili su brata: Milan Milinković Bgd. VII, Josip Hiel, Bgd. matica, Dragutin Milanović i Momčilo Jovanović.

Župa Bjelovar

GRUBIŠNO POLJE. — 30 aprila je Sokolsko društvo priredilo svečanu akademiju prigodom obilježnice smrti Zrinjskog i Frankopana s biranim programom. Predavanje o Zrinjskom i Frankopanu održao je br. Stevo Ferencaković pred dupkom punom dvoranom slušalaca. Nakon predavanja izvedene su mnoge vežbe veoma precizno i dobro među kojima se ističe »Šestka« muškog naraštaja od br. Mudrog i »šestka« članova.

Društvo intenzivno radi i priprema se za pretstojeće pokrajinske sletove, kao i javne vežbe okolnih br. društava.

Uspeh priredbe je bio kako u moralnom tako i materijalnom pogledu iznad očekivanja.

Društvo namerava da još ove godine pristupi izgradnji Sokolskog doma, jer sadanje prostorije u kojima društvo radi ne odgovaraju obziru na velik broj članstva i obilan poset kod priredbi.

Naročita je pažnja posvećena prosvetnom radu, te je pre kratkog vremena osim diletantske sekcije osnovana i pevačka sekcija, koja je na poslednjoj priredbi uz vežbu »O more duboko« od Vernika-Mudrog, otpevala pratnju, i kao zadnju tačku programa otpevala »Oj letni sivi Sokole«. Pevačka sekcija broji od 18 članova muškog i ženskog članstva. M. B.

Župa Celje

VELENJE. — Pevski odsek je priredio u nedelju 29. aprila u Velenju svoj prvi koncert, ki je tako po izvedbi programa, kakor po številnim obiskima zelo lepo uspeo. Spored je obsegal 16 pesmi, komponiranih ozir. harmoniziranih većinom na narodno besedilo. Snuje se tudi mešani pevski

zbor. Bolno je odjeknila v srcih nas vseh grozovita rudniška katastrofa u Kaknju. Na rudniških poslopih vihrajo žalne zastave. Njih spominu se v kratkem obdobju tudi Sokolsko društvo u Velenju z aktualnim predavanjem br. ing. Burnika.

ZAGORJE OB SAVI. — V nedelju, 22. aprila je naš Sokol priredil zelo uspešno akademiju in pokazal s tem, da u polni meri vrši svojo misiju.

Akademiju su otvorili člani u članice, ki so ob petju moškega zbora krasno izvajali »Adrijansko morje« u odgovarajućih kostimih. Navdušenje se ni zlepa poleglo. Moška deca je povaljno izvela »Vaje u zastavicama«, a naraštajnice so letošnje proste vaje vzorno izvajale. Zatem je 5 članska vrsta nastopila na bradli in na drogu ter pokazala, da tudi Zagorje zmoro teže orodne vaje. Sledile so proste vaje članov, ki so jih skladno in lepo izvajali trije trojci. Kot 6. točka je nastopil mladinski pevski zbor pod vodstvom br. Koprive ter odlično zapel 6 pesmi; eno je moral celo ponavljati. Dve vrste moške deca sta izvajali 3 efektne tehničke igre, pri katerih se je vsakdo od sreca nasmajal. Nato je mladinski orkester pod vodstvom br. Culota ubrano zaigral dva komada. Navzoči niso štediti s ploskanjem. Najmanjša ženska deca je prav srčano odvežbala vaje u solnčnici, a spored so zaključili člani u članice ob spremljanju orkestra »Gorenjski pozdravi«, ki so ga izvajali u narodnih nošah in s tem povećali efekt skladbe. Ukanje odhajajućih »Gorenjcev« je zaključilo akademiju, po kateri se je razvil animiran družabni večer.

Javni nastop na Lokah. Ločani, ki su člani Sokolskega društva Zagorje, su si lanske leto uredili za svoj mladinski odsek letno telovadišće, ki ga bo matično društvo otvorilo 27. maja t. l. z javnim nastopom. Za ta nastop su že po većini vsi oddelki pripravljeni u prostimi vajanjima ter u posebnim točkama. Bratska okoliška društva že danes vabimo na ta nastop, ki mora biti veličastna manifestacija Tyrševe ideje, kate je industrijska loška dolina zelo potrebna.

Župa Cetinje

NOVI PAZAR. — Sokolsko društvo Novi Pazar održalo je na prvi dan Uskrsa svoju uobičajenu zabavu u hotelu »Vrbaku« u Novom Pazaru. Ova sokolska priredba tekla je ovim redom: Goste je pozdravio starešina brat Mr. Zdravko Salinger. Biranim rečima zahvalio se na obilnoj poseti, ističući visoki i plemeniti zadatak sokolske ideje.

Potom je brat prosvetar Sekula Pandurović, recitovao pesmu »Plava grobnica« od Milutina Bojića, na opšte zadovoljstvo i dopadanje uz dugotrajni aplauz.

Iza ovoga diletanti su prikazali šaljivi pozorišni komad »Skolski nadzornik« u jednom činu, od Koste Trifkovića. Komad je za sve vreme trajanja izazivao buru smeha i veselosti. Svršetak komada pozdravljen je dugotrajnim zasluženim aplauzom.

Za ovim je nastala igranka.

Župa Karlovac

GENERASKI STOL. — Dne 22 pr. m. održana je sednica PO ove čete, na kojoj je izvršeno konstituisanje PO. — Jednoglavno se PO ovako konstituirao: Pretsednik Joso Matešić, prosvetar potpretседnici Slavko Mohorić i Radivoj Vucelić, tajnik Pero Matešić, zapisničar Radivoj Krcelić, novinar Joso Matešić, statističar Pero Matešić, knjižničar Joso Matešić.

Da bi se prosvetni rad mogao odvijati nesmetano, izabrani su razni referenti. Referent za štampu i nov. iske Joso Matešić, referent za trezvenost i naraštaj i decu Brajković Zora, referent za zdravstvo Radivoj Vucelić,

referent za tehnička pitanja Lukež Igo, referent za narodno prosvetisanje Slavko Mahorić, referent za pesmu i glazbu Pero Matešić.

Pročitani su razni službeni raspisi i donešeni potrebni zaključci.

Župa Ljubljana

LJUBLJANA. — Izlet ljubljanskega sokolskega okrožja. Okrožno načelnik priredi 10. maja (u slučaju slabega vremena 17. maja) tajni pešizlet. Izlet je namenjen članstvu in naraštaju in je zanje obavezan.

Da ne bodo stroški preveliki, ker je okrožje zelo obširno in bi bile oddaljenije jedinice prizadete, se bo izvršil izlet u dve smeri.

Samo vodniki bodo dobili pravočasno vsa potrebna navodila, članstvo pa se bo pač moralo zaupati njihovemu varstvu.

Vkljub prostosti, s katero bo zvezan izlet, mora vladati med izletniki sokolska disciplina.

Obveznost izleta zahteva, da bo udeležba polnoštevilna. Zato morajo načelniki br. društva odkloniti vsa nemestna opravčila in privesti vse članstvo in naraštaj svojih društva.

Vsi se morajo preskrbeti tudi z celodnevno prehrano.

Bratje, sestre, deseti maj mora biti naš praznik!

RIBNICA. — V društvu je začelo živahno delovanje vseh odsekov, kar kaže, da se društvo marljivo pripravlja na zlete. Med drugim so se vršili tudi društveni prednjački ispiti katerega ste položili sestri Juvanc Rada in Ilic Angela.

RIBNICA. — V nedelju 22. aprila se je vršila konferenca prosvetarjev doljenjskega prosvetnega okrožja. Izmed 21 jedinice je bilo zastopanih na sestanku 7 jedinice in sicer 6 društva u 1 četa. Opravičeno je izostalo 5 jedinice in sicer Grosuplje, Fara, Mozelj, Novasela in Stara cerkev.

Konferenca je otvoril br. okrožni prosvetar bi je u uvodnom govoru pozdravil zbrane delegate med njimi tudi župnega prosvetara br. Poharca, dalje predsednika sreske organizacije J. U. U. br. Kmet, ravnatelja mešćanske škole u Ribnici br. Trošta itd. nato je pa vsled odsotnosti br. staroste pozdravil zborovanje ki se je vršilo u sokolskem domu br. Ančik, u željo, da bi prva prosvetna konferenca našega okrožja rodila obilo uspeha.

Br. okr. prosvetar Jos. Ivanc je podal nato obširno poročilo o stanju u okrožju med tem tudi statistično poročilo za mesec januar, februar u marc. Iz tromesečnega poročila posnemamo, da ima izmed 21 jedinice okrožja le 9 jedinice predpisane prosvetne odseke in sicer obstoja pri 5 društvih u 4 četah. Prosv. odseke se bo osnovalo še pri dve društvih in sicer u Grosupljem u Vel. Laščah obenem ko pri ostalih jedinicah ni zadostnega števila članstva za osnov. samostojnih odsekov. Pravilno sestavljeni prosvetni odbori obstoja jo pri štirih jedinicah in sicer: u Ribnici, Kočevju, Sodražici u Novih selih. — Poverjenike za sokolski tisk ima 9 jedinice. Dramske odseke ima 12 jedinice u 10 lastnim odri obenem ko dve jedinici uporabljajo šolske odre. Pevske odseke ima 8 jedinice, godbene pa 4 jedinice.

Mesečno prosvet. poročilo za marc je poslalo 19 jedinice. Tekom meseca marca so se vršili 3 prednjački tečaji u 16 predavanj, katere je posećalo 90 tečajnikov.

Sokolski tisk se je u tem mesecu nekoliko izboljšal.

Sokolske strokovne knjižnice štejejo sedaj 967 knjig u 77 čitatelji u 165 izdanimi knjigami, zabavne knjižnice pa 3098 u 296 čitatelji u 394 izdanimi knjigami.

V marc se je vršilo 5 sokolsko-idejnih, 1 zgodovinski, 2 tehnična, 3 zdravstvena ter 2 administrativna sokolska predavanja. Poleg tega tudi 1 drugo zgodovinsko, 1 narodno gospodarsko u 2 književna predavanja. Pri istih je bilo navzoćih 417 članov, 38 naraštajnikov, 26 dece ter 720 drugih nećlanov. Govorov pred vrstami je bilo 16 sokolsko idejnih, 2 zgodovinska, 2 tehnična, 2 administrativna u 4 druga govora u 76 navzoćim člani, 67 naraštajniki u 160 dece. Vršil se je tudi 1 društveni ter 9 debatah večerov, 13 pozorišnih u 10 kino predstav, 2 koncerta ter 1 članski u 1 dećji izlet.

Iz poročila u statistike okrožja je razvidno, da jedinice toćnejše poročajo vendar pa še ne tako kot bi bilo želeli.

Ker so se jedinice doljenjske skupine po većini izrekle, da vsled preoddaljenosti u slabe železniške zveze ne morejo prisostvovati pri okr. konferencah vsled tega se je sklenilo razdeliti okrožje u dve skupini in sicer doljenjsko, h kateri spadaju društva Grosuplje, Višnja gora, Št. Vid na Dol. ter Ivančna gorica. Sedež doljenjske skupine tvori društvo Grosuplje, ribniško-koćevske skupine pa društvo Ribnica.

Nadzorništvo doljenjske skupine se po veri br. Lado Čuku iz društva Grosuplje. Konstituiral se je tudi okrožni prosvetni odbor akoravno pravila tega ne predvidevajo u prosep prosvetnega dela pa je bilo to nužno potrebno. Poleg predsednika okr. prosvetnega odbora br. Ivance se je pritegnilo u odbor br. Trošta, kot potpredsednika ter glasbenega referenta. Tajništvo u statističko okrožja je prevzela sestra M. Uhliřeva, referat za dramatiko br. Svajger in referat za predavanja br. Kadunc.

Glede poslovanja sokolskih knjižnice je govoril br. Kmet nakar se je sklenilo, naj bi bile sokolske knjižnice tudi za nećlane, torej javne, da se nudi prilika poslućevanja dobrega štiva tudi ostalemu občinstvu. Br. župni prosvetar Poharc je podal pojasnilo glede sodelovanja učiteljsva, nato se je pa razpravljalo o okrožnem prosvetnem dnevju.

Razpravljalo se je še o raznih predlogih jedinice nakar je župni prosvetar br. Poharc poročal o poteku zbora župnih prosvetarjev u Novem Sadu. Pod toćko slučajnosti se je res bratsko razpravljalo o bodoćem prosvetnem delu u okrožju nakar je okrožni prosvetar br. Ivanc zaključil uspeo zborovanje prosvetarjev okrožja u željo, da bi sklepi konference rodili obilen sad za ćim većji razvoj sokolske misli.

MOZELJ. — Dne 22 aprila održali su članovi naše jedinice priredbu u prosvetnom duhu. Na programu bila su izvedena dva igrokaza u poućnom tendencu u to od Engelberta Gangla »Trpini« u F. K. Finžgara »Vse nase«, a zatim su članovi otpevali pesmu »Ob večerni uri«. Članovi Sokola, naravno sami diletanti, koji uopće prvi puta nastupaju na takovoj priredbi, istakli su se svojom glumom. Priredba će se valjda ponoviti, jer je interes za nju bio prevelik, a prostorije premale da bi mogle primiti toliko gledalaca. — Ovakove priredbe mogu služiti samo na ćast našoj sokolskoj radnici s. Chrobat i ostalim članovima.

Župa Maribor

JARENINA-PESNICA. — Letni nastop našega društva bo 21. maja 1934. na Pesnici za katerega se člani u deca prav pridno pripravlja.

Člani vadijo u dve oddelkih, deca pa kar u 4 oddelkih. Vseh telovadcev skupaj imamo sedaj 149, na kar smo lahko ponosni.

Vsa sosedna društva vabimo, da naredne dne 21. maja pešizlet u lepo zeleno Pesniško dolino in se udeleće obenem našega nastopa.

Vlakovne zveze na vse strani prav ugodne, vožnja pa stane iz Maribora do Pesnice samo 2 Din.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU. — Dramatićni odsek sokolskega društva nam je dne 15. aprila ob 18. uri zvećer vprizoril Charlejevo tecto, burko u treh dejanjih. Pri tej burki se je občinstvo res neprisiljeno zabavalo, kar je izrazilo u mogoćnim smehom, ki je prekinjal delo igralcev na odru.

Uloge te burke so bile dobro razdeljene in tudi odlično izpeljane. Mnogo je bi pripomogla krasna scena, ter zunanost igralcev. Obisk je bil zelo lep, kar je znak, da si je društvo že s prvo svojo igro pridobilo igralce, ki si jih je sedaj še bolj pritegnilo. Po igri se je razvila prijetna zabava.

SV. DUH NA STARI GORI. — Sok. ćeta Sv. Duh na Stari gori je priredila dne 24. marca Mešćovo dramo »Pri Hrastovih«, dne 15. aprila pa telovadno akademiju, ki jo je tudi posetil zastopnik matičnega društva. Program je obsegal 18 toćek ter je bil prav pester in zanimiv. Telovadne toćke so bile izvedene zelo precizno. Z najvećjim navdušenjem pa je občinstvo sprejemalo pevске toćke, ki su prav ubrano zvenele. Obćalujemo le, da se je akademije udelećilo tako malo domaćinov. Posetili pa su nas u prav lepem številu bratje in sestre Sok. ćeto iz Male Nedelje ter br. in s. Sokolske ćete od Sv. Jurija.

SV. LENART U SLOV. GORICAH. — V dne 8. u 15. aprila 1934. so se vršili pred izpitno komisiju našega Sokola društveni ispiti. Izpit so položili u bili priznani za pomoćnike bratje u sestre: Rogl Franjo, Vajd Franjo, Brumen Mirko, Rozman Maks, Retzer Anton, Retzer Franci, Berlski Vilja, Horvat Janja, Vajd Dragica u Potrć Minka, vsi pripadniki našega Sokola.

Župa Mostar

OSKORUŠNO. — Naše društvo u zajednici s braćom u sestrama iz Potomja-Trpanj priredilo je dne 22 aprila durdevdanski uranak na t. zv. Krivoj Dolini. Tamo se je sakupio lep broj braće u sestara u građanstva iz okolice. Prosvetar našeg društva održao je prigodno predavanje. Isto tako govorila je o znaćenju dana u s. učiteljica iz

Potomja. Iza sednice okružja, koja je tom prilikom održana, bio je nastup. Posle rućka nastavljeno je s narodnim kolima u veselicom, da se nato braća u sestre povrate u svoje jedinice.

TRPANJ. — Sokolsko društvo u Trpanju priredilo je svoj izlet sa svim kategorijama u Donju Vrućicu u to na uskršni ponedeljak 2 aprila. — U tome je selu nedavno osnovana sokolska ćeta. Kako je bilo ugodno vreme ovome se je izletu u trpanjsku okolicu pridružio znatan broj naših odućevljenih Sokolova u Sokolice. Taj dan u 14 sati, Sokolska ćeta Donje Vrućice je u svojoj prostoriji priredila akademiju s ovim programom: Pozdravni govor, što ga je održao prosvetar Sokolske ćete u mesni župnik Don Anton Makljić, koji je izabranim rećima poticao mladost na ućenje u zdravu lićnu izobrazbu. Sledila je pozorišna igra u 2 ćina »Teško neznaćice«. To je ujedno prvi pokušaj, da se u tom selu igra na pozornici. Iako pozorišna družina nije imala posebnih umetnićkih pretenzija, mladi početnici su odigrali svoje uloge relativno vrlo spretno. Nakon igre su deca »Sokolske ćete odigrali pozdrav društvu u selu, a zatim je brat Franjo Glavina, starešina matićnog društva u Trpanju, govorio o uzgojnom radu Sokolstva na selu. Mala Sokolica Lena Vilićić je deklamovala dve pesme »Jugoslavije«, naraštajci su odigrali trojku, a ženska deca »Ćergicu«. Svi ućesnici, koliko mladi glumci, toliko sokolski vežbaći pobrali su pohvalu publike, koja je živim pljeskanjem odobravala.

Na koncu je akademija zaključena igrankom.

Ova prva svećana zabava mlade Sokolske ćete u Vrućici morala je da svlada u neke smetnje izvesnih lića, ali se mora priznati, da je narod bio zadovoljan, u da je akademija bila zaključena krasnim uspehom.

Župa Novo mesto

MOKRONOG. — Naš Sokol je v dne 21. u 22. aprila 1934. spravlil na oder mladinsko igro »Zaromile« u režiji br. star. Pavla Herbst. Igro poživlja petje u rajalni nastop vil, škrtav u veterine s spremljaćoć godbo. Skrbno premišljena, na novo preurejena scenerija je mnogo pripomogla h konćenu u vsem zadovoljivemu uspehu. Razen enega člana u dveć članice sta sodelovala deca u naraštaj, ki sta ponovno pokazala, da sta pod većšo roko br. režiserja pać kos svoji težki nalogi. Dvorana je bila polna odraslih, posećno mnogo pa je bilo otrok. Pokazalo se je, da su tudi mladinske igre priljubljene u zaćeljene. V nedeljo je prisostvovala igri njena avtorica s. Ruža Petelinova. Po pozdravu br. staroste ji je Zaromil poklonil šopek.

ST. PETER PRI NOVEM MESTU. — V nedeljo dne 22. aprila je otvoril naša še mlada ćeta svoj oder u šolski telovadnici. Ob tej priliki nas je ponovno navdućila naša deca, ki je svoje proste vaje izvela z vso popolnostjo. Tudi člani Sokoli su u igri »Trije ptićki« pokazali svojo pridnost u navdušenje. Kot zaćetnički na odru so se prav dobro odrezali. Publika je bila zadovoljna u je u precećnjem številu posetila naše priredbe. Tudi br. župni načelnik Papež nas je ob tej priliki obiskal.

Župa Sarajevo

VARES. — Prednjaćki tečaj. Od 3 do 12 aprila 1934 g. održan je prednjaćki tečaj Sokolskog društva u Varešu. Tečaj je pohaćalo 12 članova u 5 članice. Sokolska župa u Sarajevu odredila je za vodu tećaja br. Hazima Tafri. Tećajci radili su neprekidno svaki dan. Tečaj je uspeo. Članovi su ovim radom stekli lepu spremu u volju za dalji u uspećniji rad u Sokolstvu. Tečaj je završen debatskom večeri u predavanjem: »Promicanje Sokolstva u ovim kraćevima«. Jedan član uprave Sokol. društva u Varešu zahvalio je br. Tafri na radu.

GORNJI VAKUF. — U nedelju 22 aprila 1934 priredila je Sokolska ćeta u Gornjem Vakufu vrlo uspeo javni ćas. Ova je sokolska priredba bila vrlo lepo posećena, kako od građana u seljaka, tako u naroćito od braće iz Bugojna.

Prisutne je pozdravio br. dr. Mate Zećević. Vatrogasna muzika svirala je himnu. Potom su počele vežbe. Podmladak u naraštajci izveli su sve vežbe na veliko zadovoljstvo prisutnih. Iza toga nastupa ćlanstvo. Disciplina u obzirljnost u radu osećala se svugde, što daje garancije za napredak Sokolstva u Gornjem Vakufu.

Na kraju je govorio starešina matićnog društva u Bugojnu br. Ahmed Sadiković. Br. starešina je izneo u svom govoru važnost Sokolstva za narod, rad Sokola u mestu u javno pohvalio ćetu za njen uspeh. Naroćito je podukao važnost sok. sleta u Sarajevu. Vatrogasna muzika je sve vreme zabavljala goste u posetioće.

Župa Sušak - Rijeka

BAKAR. — U posljednje vreme o seću se vrlo živ rad u našem Sokolskom društvu koji se razvio naročito preko prosvetnog odbora. Ova velika delatnost mogla se razviti ne samo blagodareći vrednim članovima prosvetnog odbora, već i sloznom i dogovornom radu s tehničkim zborom. Društveni prosvetar je putem posela s raznim kategorijama, na debatnim skupovima, i pohađanjem sednica tehničkog zbora, poveo živu akciju za što tesniju saradnju i zbliženje između jednog i drugog odbora.

Na predlog prosvetnog odbora u toku meseca marta priredeno je selo za članove vežbače i upravni odbor. Selo su prisustvovali i svi članovi Sokolskog pevačkog zbora. Starešina našeg društva br. Jelenčić pozdravio je sve prisutne posle čega je brat prosvetar održao predavanje »O sokolskom odnosu i oslovljavanju«. Zatim u nevezanom razgovoru, spontanom veselju, i s nekoliko lepih pesama našeg pevačkog zbora selo je trajalo do pola noći.

Dne 19 aprila održano je debatno veče. Debatu o temi »Prosvetni i tehnički organi kao vaspitači sokolski«, vodio je društveni prosvetar brat Savić. Koliko je interesovanja vladalo za ovu debatu najbolje se može videti pa tome što su se članovi odazvali u velikom broju. Brat prosvetar je u jednom iscrpnom govoru izneo postavljenu temu, posle čega je nastala živa debata, koja je trajala skoro sat i pol.

Dne 21 aprila priredio je prosvetni odbor selo za naraštaj. Za tu priredbu brat prosvetar dodelio je nekoliko nagorova samim naraštajcima, koji su ih održali pred svojim drugovima. Ova je novina uvedena u cilju navikavanja našeg članstva na samostalan prosvetni rad.

GRIZANE - BELGRAD. — Sokolsko društvo Grizane - Belgrad priredilo je dana 21 aprila 1934 u prostorijama osnovne škole u Grizanima svoju akademiju, koja je bila vrlo dobro posjećena.

Akademiju je otvorio pozdravnim govorom starešina br. Ivo Knez. Posle pozdrava starešine deklamovao je Barac Ivan, učenik IV r. osnov. škole, pesmu »Ja sam Soko« kojom je na prisutne proizveo veliki utisak i zato bio nagrađen burnim aplauzom.

Na samoj akademiji sudelovali su sve kategorije članstva. Naročito pažnju na publiku privukla su muška i ženska deca sa svojim harmonično lepo izvedenim prostim vežbama. Lep uspeh pokazale su naraštajke, a upravo su bili dominirajući članovi vežbači s prostim vežbama i vežbama na spravama.

Akademija je završena deklamacijom »Sokolik«.

N svršetku izrekao je okr. načelnik brat Jazbec vrlo povoljnu kritiku, na što mu je zahvalio starešina br. Ivo Knez. Posle akademije nastavio se ples. Moralni i materijalni uspeh odličan.

KORENICA. — U decembru prošle godine pretvoreno je Sokolsko društvo u Korenici u četvrtu u sastavu društva Gospić. Uzrok degradacije bio je nehat lanskoga odbora. Na drugoj glavnoj skupštini održanoj 4 februara ove godine izabrat je sledeći odbor čete: starešina: Z. Rosandić, direktor gimnazije, zamenik starešine: Bogdan Orlić, trgovac, načelnik: Vaso Žigic, posadnik, tajnik: Belizar Vranić, profesor, blagajnik: Đuro Ninković, sreski činovnik, prosvetar: Danilo Milanović, profesor.

Novi se odbor odmah pri izboru dao na posao i do sada je postigao lepe rezultate.

U sokolarni radi se dnevno po 4 do 5 sati. Vežbaju sve kategorije sletske vežbe. Načelnik zdušno vrši svoju dužnost.

Prosvetni odbor je organizovan pod vodstvom prosvetara i izvršio je minimum rada propisanog od župnog prosvetnog odbora u celosti. Održana su i dva propagandna izleta u okolicu, na kojima je seljački svet iz okoline upoznat sa Sokolstvom i radom naše čete. Osnovan je i pozorišni otesek pod vodstvom brata S. Sulika, šefa Poreske uprave. Isto je tako osnovan i glazbeni otesek, koji vodi brat V. Oklobdžija, sreski školski nadzornik, a ima pevački i tamburaški zbor. Tamburaški zbor vodi brat Milanović.

Marljiv rad celog upravnog odbora i rad u pojedinim sekcijama došao je do izražaja na priredbama naše čete održanih 9 aprila o. g. Posle podne priredena je javna vežba s 12 tačaka prostih vežbi i vežbi na spravama. Vežbe je pratio sokolski tamburaški zbor.

Navečer je održana zabava na kojoj je sudelovao pevački i tamburaški zbor sa po tri tačke programa, a pozorišni otesek je s lepm uspehom svladao Molierovu lakrdiju: »Liječnik protiv volje«. Sve je ovo spremljeno za nešto više od četrdeset dana, što postignuti uspeh pojačava. Iako se za ove priredbe nije točilo alkoholno piće zabava je bila nada sve animirana, te je stečeno iskustvo, da je osiguran uspeh i bezalkoholnim priredbama, a naročito moralni.

Mesto 50 članova, koliko je bilo na kraju 1933 godine, sadanje stanje našeg članstva je sledeće: 34 vežbača, 11 starijih vežbača, 10 članica-vežbačica, 7 naraštajki, 11 naraštajaca, 26 muškaraca i 22 ženske dece. Pomažućih članova ima 40.

Radi razgranatog posla proširen je odbor sa još dva člana osim pročelnika pozorišnog i glazbenog oteka i to: za načelnicu izabrana je marta Marika Ivanović, a za zamenika tajnika brat Uroš Žigic, sreski zvanik.

KRALJEVICA. — Sve kategorije našega društva marljivo se spremaju za slet u Sarajevu i Zagrebu, za župsku javnu vežbu, kao i za okružni slet, koji će se početkom jula održati u Kraljevicu. Naše je društvo u martu posetilo lutkarsko pozorište iz Sušaka, pa se je našoj deci pružila lepa zabava.

U aprilu priredili smo dva propagandna izleta u obližnju Šmriku i Bakarac, gde je novoosnovana četa. U obim mestima davalo je naše društvo akademiju na kojoj su nastupale sve kategorije, a prihod od toga dali smo bratskoj četi i čitaonici u Šmriku. Brat prosvetar Kaponi održao je u jednom i drugom mestu prigodna predavanja o širenju Sokolstva i o njegovom značenju za ceo naš narod, za našu budućnost.

30 aprila proslavili smo pomen Zrinskih i Frankopana tako što smo svi prisustvovali svečanoj misi, a uveče priredilo je naše društvo u sokolarni prigodno predavanje, deklamacije i pozorišni komad »Naši mučeničnici«.

U vezi s odlaskom neke braće u vojsku priredili smo 28 aprila uspešno selo, na kome je br. prosvetar u ime društva oprostio se od braće, koja polaze vojsku i istakao, kako je u slobodnoj otadžbini čast biti vojnikom.

U vezi zaključka društvenih načelnika okružja ići će se na durdevdanski uranak u okolicu, na kojem će prisustvovati braća i sestre čitavog okružja a i naša dična vojska, gde će se prisutnima održati prigodno predavanje o značenju toga narodnog praznika. M.

Župa Šibenik - Zadar

MURTER. — »Jugoslav. skup« iz obližnjeg sela Pirovca pozvao je našu diletantsku sekciju da kod njih priredi jednu zabavu. Naša se je sekcija rado odazvala bratskom pozivu i održala u pomenutom selu priredbu na dan Sv. Jurja, zaštitnika sela Pirovca. Zabava je održana dne 23 aprila u dupkom punoj dvorani, gde su se okupili brojni prijatelji Sokolstva. Zabava je u svakom pogledu uspešno odlično, i nadamo se, da ćemo se uskoro ponovno sastati s braćom našom iz sela Pirovca, da se još jednom nadamo u bratskom kolu s našim dragim pirovačkim seljacima.

PRVIČ-LUKA. Sok. četa u Prviču Lucu podigla je novu pozornicu, koju su s puno poštovanja i materijalnih žrtava sagradili sami članovi uz pomoć i nekih članova. Svečani otvor nove pozornice bio je dana 1 aprila ove godine s ovim programom. 1) Pozdrav starešine čete br. Frilčina Tome. 2) O pozorišnim predstavama i njihovoj važnosti govorio je br. Gaberjević Josip. 3) Deklamacija sok. pesama. 4) »Dilettanti«, lakrdija u jednom činu, od St. Miletica. 5) »Dugme«, šala u jednom činu, od br. Nušića.

Postignuti uspeh nadmašio je svako očekivanje. I moralno i materijalno uspeh je zavidan. Školska dvorana, u kojoj je nameštena pozornica, bila je dupkom puna.

Isti se program s malim promenama davao po drugi put dana 8 aprila isto s vrlo lepm uspehom.

Svi diletanti, većim delom zemljoradnici i ribari, uložili su mnogo truda i nastojali da se užive u svojim ulogama, što im je i pošlo za rukom. Njihovim smo radom potpuno zadovoljni. Nadamo se, da će diletantska sekcija, koja pokazuje mnogo volje, mara i poštivosti, i u buduće dati lepe zabave našim članovima.

Župa Tuzla

LUKAVAC. — U subotu 21 aprila priredio je Pozorišni otesek našeg Sokolskog društva svoje prvo pozorišno veče sa sledećim programom: 1) O pozorištu, govorio zamenik prosvetara brat Janković Aleksandar. 2) »Običan čovek«, komedija u 3 čina, od Branislava Nušića, koji su izvodila braća i sestre.

Režiju su vodili sestra Hlinička Manja i brat Janković Aco.

Program ove društvene priredbe potpuno je uspeo, a članstvo našeg društva bilo je vrlo zadovoljno s izvedbom svih uloga.

Kako je ovaj prosvetni rad naišao na dobar prijem kod članstva, to će pozorišni otesek nastaviti s pozorišnim radom birajući dela naših najboljih pisaca.

KREKA. — Osnivanje čete u Ljubacima. Program sokolskog rada na selu, koji je u ovom društvu utvrdjen još pre četiri godine, provodi se sistematski, lagano i sigurno. Od 8 četa ovog društva samo jedna četa ne radi,

sve druge čete rade, a ima ih, koje su u radu postigle dobre rezultate. Pa u koliko je u prvo vreme društvo osvajalo sela i sokolsku misao nametalo selu, u toliko se danas ta misao sama širi po susednim selima, koja žele da imaju četu i da svoju omladinu vaspitavaju po sokolskim načelima u duhu bratske ljubavi i međusobne sloge.

Tako su seljaci sela Ljubače i Morančani uz pomoć funkcionera čete Husina i svog župnika velečasnog gospodina i brata Ante Dujmušića izvršili sve predradnje za osnivanje čete u svom selu.

Osnivačku skupštinu zakazali su za 27 aprila 1934 god. na dan sv. Jurja, crkvene slave u Morančanima.

Sokolsku župu i naše društvo na ovoj osnivačkoj skupštini zastupao je brat Vojislav Vukanović, a upravnu vlast stari sokolski radnik brat Bora Aleksić, sreski načelnik iz Tuzle.

Na obronku ispod crkve, kraj izvora zvanog Bašinač dočekale su obe čete Husina i Ljubače bratu delegatu. Ovom dočeku bilo je prisutno oko 200 postrojenih Sokola i školska deca osn. škole u Morančanima sa svojom učiteljicom sestrom Drctar. Po izvršenom pozdravu uputila se je velika povorka sa zastavama na čelu crkvi gde se služila sveta misa.

Nakon mise održana je pred crkvom osnivačka skupština, koju je otvorio brat Mato Pavlović, starešina čete Husina.

Ispred župe i društva pozdravio je članstvo nove čete brat Vukanović i objasnio im cilj Sokolstva i njegovu zadaću na selu, a brat Aleksić je održao vrlo lep patriotski govor prilikom koga je došlo do spontanih manifestacija Kralju i Otadžbini.

Iza ovog izvršen je upis članova u novu četu, pa ih se je upisalo u svemu 80, od toga 35 vežbača i 75 dece, te je izabrana uprava čete sa bratom Markom Kovačevićem, koja je odmah položila zavet.

Uvidevši iskreno oduševljenje ovih dobrih seljaka za Sokolstvo brat Bora Aleksić izjavio je, da će novoj četi pokloniti zastavu, što je seljake obradovalo.

Iza ovog osnivačka skupština je zaključena, a braću delegatu župe i starešinu čete Husina pozvao je župnik br. Ante Dujmušić u svoj dom na ručak, gde su bili još župnici iz Lukavca i Tuzle.

U prijatnom raspoloženju u kući ovog čestitog župnika i domaćina, koji je sokolskoj stvari u svakom pogledu išao na ruku, ostali su delegati župe sve do predvećer razgovarajući o prilikama u našim selima i njegovim potrebama.

Tako je izvršeno osnivanje nove Sokolske čete u Ljubacima, koja pokazuje mnogo ljubavi i volje za sokolsku misao.

RAZLJEVO. — Osvećenje zastave. Da bi rad bio još bolji, ova četa rešila je da ima i svoj vidni i sveti znak t. j. svoju zastavu. Zato je ova četa poslala svoje delegate na 9 aprila starešini Sok. društva iz Brčkog bratu Miloradu Kostiću, kojega su pozvali za kuma čete. Brat Kostić, poznati i odani Soko, primio je delegate sa zadovoljstvom i veseljem, što dokazuje i svojim plemenitim gestom darujući zastavu mladoj četi, koju će uručiti na dan osvećenja.

Osvećenje zastave obavije se na najsvečaniji način na dan 28 maja ove godine.

Uprava čete izabrala je svoj odbor, koji će se brinuti o pripremi osvećenja.

Župa Varaždin

ČAKOVEC. — Osnivanje Sokolske čete Pušćine. Osnivanje Sokolske čete Pušćine obavilo se dne 22 aprila 1934. Upisalo se: ženske dece 29, muške dece 31, muških članova 26, ženskih članova 10.

Od strane matičnog društva Čakovec prisustvovao je kao delegat br. Miroslav Iskra. Skupštinu je otvorio br. Zuber Dragan, mesni učitelj, koji je lepm i kićenim govorom govorio sakupljenoj braći i meštanima svrhu i korist Sokolstva. Zatim predaje brat Zuber Dragan reč bratu delegatu Miroslavu Iskri, koji je lepm oduljim govorom sakupljenom narodu razložio korist Sokolstva. Svi prisutni pažljivo su saslušali njegov govor i nagradili ga s burnim »Zdravo!« Zatim se prešlo na izbor nove uprave, koja je izabrana jednoglasno kako sledi: starešina brat Ferlin Antun, zamenik starešine brat Štefulj V. Đuro, tajnik brat Petran Josip, blagajnik brat Marcius Ivan, načelnik brat Zuber Dragan, načelnica sestra Zuber Adela, zamenik načelnika brat Karlović Vinko, zamenica načelnice sestra Podgorelec Dragica, prosvetar brat Zuber Dragan, statističar brat Karlović Vinko, gospodar brat Štefulj Aleksandar. Odbornici br. Novak Ivan i Fegeš Ivan. Revizori br. Podgorelec Marijan i Sletrelj I. Đuro.

Na predlog brata Zuberu ustanovljuje se članarina za članove vežbače Din 0.50, za nevezbače Din 1.—. Nakon toga ustaje brat Zuber Dragan i zahvaljuju lepm rečima bratu delegatu Miroslavu Iskri i svima prisutnima. Narod sa Sokolima nakon završene konstituirajuće skupštine otišao je sa

Oglašite u Sokol. glasniku!

Društva in člani!

Predno si nabavite sokolske slavnosne in telovadne kroje za pokrajinska zleta u Sarajevu in Zagrebu, zahtevajte cenik in vzorce od

TRGOVSKI DOM
Sterniecki
TOVARNA PEPILA IN OBLEK

Celje št. 44

Slavnostni kroji se po meri izdelujejo v lastni tovarni.

Župa Zagreb

KRAPINA. — Po odluci Sokolske župe Zagreb, a na zamolbu sokolskih jedinica Zagorskog sokolskog okružja, napose Sokolskog društva Krapina, održaće se dana 24 juna o. g. u Krapini slet zagorskog i severnog dela zagrebačkog sokolskog okružja uz sudelovanje obližnjih sokolskih jedinica varaždinske i celjske sokolske župe.

Po području, koje će na tom sletu sudelovati, biće on manifestacija sokolske snage, napose snage sokolskog sleta Hrvatskog Zagorja. Podjednako će taj slet poslužiti kao poslednja pregledba spremne jedinice tog dela pomenutih župa za veliki nastup na zagrebačkom sletu. Zato bi se ovaj slet imao uvrstiti u sletske svečanosti zagrebačkog sleta.

Tom će se zgodom izvršiti svečano otvorenje od Saveza SKJ za iznos od 210.000 Din otkupljenog i za iznos od 130.000 Din dogotavljenog i adaptiranog Sokolskog doma Ljudevita Gaja, tog najvećeg doma zagrebačke sokolske župe. Akcija za podignuće tog doma povedena je još 1909 god. pa on ovom zgodom slavi u neku ruku svoju 25 godišnjicu.

Jednako će se na tom sletu obaviti razviće novog društvenog barjaka, koji u narodnom vezu po nacrtima arhitekta Podhorskoga izrađuje poznati majstor Sajnović iz Oskova kod Moslavine - Popovače. Kumstvo tom barjaku dobrohotno je primio ban Savske banovine br. dr. Ivo Perović, koji će verojatno lično tom činu i sletu prisustvovati.

Uoči sleta izvršiće se takmičenje sokolskih četa matičnog društva krapinskoga, pa će pobjedničkoj četi matično društvo darovati četnu zastavu, koju će izraditi ženska sekcija Sokolskog društva u Krapini.

Prema interesu, koji već dosada vladu u celom Hrv. Zagorju za ovaj slet izgleda, da će se na njem sabrati vrlo velik broj sokolskih pripadnika, i da će on dati vernu sliku, kako je Sokolstvo duboko korenje zahvatilo po selima lepoga našeg Hrvatskog Zagorja.

Relja.

LIPIK. — Naš Soko priredio je dne 14 aprila svoju uobičajenu proletnu akademiju u velikoj dvorani »Kursalonac«.

Već na nekoliko dana počelo se s pripremama i dekoracijom dvorane, koja je bila tako divno ukrašena, kao nikad do sada.

Program sastojao se je iz sledećih tačaka: 1) »Sokolski pozdrav«, muški zbor pev. sekcije. 2) »Igranka«, ženska i muška deca. 3) »Oslobodenje Istre«, ženska i muška deca. 4) »Pod oknom«, muški zbor pev. sekcije. 5) »Popunili je tih veta«, ženski naraštaj. 6) »Proste vežbe«, muški naraštaj. 7) »O more duboko«, članice. 8) »Veče na školju«, članovi. 9) »Sokolska pesma«, muški zbor pev. sekcije.

Izvan programa odvežbala je jedna vrsta na ručama skup prostih vežbi, koju je uvećbao i predvodio vrlo poštovni brat Dasović Slavko — »Amerikanac«.

Sve tačke izvedene su odlično i precizno i nagrađene su burnim aplauzom.

Društvo namerava posetiti ovogodišnje sletove u Sarajevu i Zagrebu, pa će u tu svrhu prirediti u toku ove sezone još nekoliko akademija i jednu javnu vežbu.

ZAGREB III. — Naše društvo priredilo je u nedelju 22 aprila izlet na Sljeme. Svega je došlo na Sljeme oko 100 pripadnika društva, da u prirodi kroz čitav dan uživaju sveži zrak i da se okupe za daljni rad.

U nedelju dne 29 aprila priredio je prosvetni odbor društva pomoću svog pozorišnog oteka dobro uspešno nastup pod naslovom »Naša Istria«. U Sokolskom društvu Zagreb III učlanjen je veoma veliki broj one naše braće, koji su izbegli iz krajeva preko granice. Svrha je priredbi bila, da među nama utvrdi i ojača misao na one krajeve, koji danas pate i koji muku mu-

Župa Del. Bečkerek

GUDURICA. — Inicijativom predsednika Mesnog odbora Crvenog krsta i člana upravnog odbora Sokolske čete rezervnog potpukovnika brata Venera, društveni lekar brat dr. Zarko Pavlov uz sudelovanje privatnog lekara dr. Veltera, održao je u Gudurici od 1 III do 15 IV 1934 g. samaritanski tečaj za članove Sokolske i Vatroganske čete.

Od strane Sokolske čete pohađalo je 5 vežbača i svi su položili ispit s »odličnim« uspehom.

če stoga, jer su dušom i srećom jugoslovenski.

Priredbu je otvorio u ime starešine prvi zamenik načelnika brat Mečar, te pozdravio sve prisutne. Nakon pozdrava odmah je otvoren raspored, koji je bio prilično bogat. Nastupili su naraštajci, naraštajke, deca i članovi s deklamacijama, recitacijama, dijalozima, te kratkim pozorišnim komadima u vezanom govoru. Veoma se sviđao dijalog »Jugoslavija i Istra«, nadalje deklamacija »Nad izgubljenim krajevima«, koju je vatreno iznesao

brat načelnik Pajalić, a napokon dijalog dvojice braće, koji napuštaju u osećaju da ih domovina treba svoje lične razmirice i svade te se u bratskoj ljubavi zagrlje.

Predavanje o »Istri nekada i sada« održao je član društva »Istra« dr. Karijin veoma iscrpno i temeljito. Bilo bi poželjno da ta temeljita studija izade štampana u našim listovima, prinašajući koristi i na taj način.

Glavni pozorišni komad »Nada Istre« Klonimira Škalca, odigran je dosta dobro.

Svršetkom priredbe zahvalio se društveni prosvetar brat inž. Anžlovar svim saradnicima, te pozvao ih da ne zaborave one krajeve preko. U taj se čas otvorio zastor i pokazala se velika zemljopisna karta zarobljenih krajeva. »Naša je Istra! Naš je Trst! Naša je Gorica! Naša je Rijeka! Svi su ovi krajevi naši!« Time je zaključio brat prosvetar priredbu, a njegove su reči primljene burom oduševljenih poklika našoj braći iz onih krajeva, i našim zemljama, kojima se ponosimo.

V. M. A.

Širite sokolsku štampu:

»Sokolski glasnik«, »Soko«, »Sokolsku prosvetu«, »Sokolsko selo«, »Sokolici« i »Našu radost«!

Nove sokolske knjige

U našoj nakladi izašle su sledeće nove sokolske knjige:

Boko Jos.:

Pripovetke za sokolsku decu i naraštaj (sa slikama). — Cena 8 Din

Milčinski Fran:

Junaštvo, priča sa slikama — srpskohrvatski. — Cena 5 Din

Hébert G. - Trček:

Sport zoper telesno vzgojo. — Cena 10 Din

Sajovic - Trček:

Priprave za vaditeljske izpite (sa slikama). — Cena 18 Din

Schmidt - Pichler:

Fiziologija telesnog vežbanja (sa slikama). — Cena 35 Din

Šulce:

Sokolski sustav telovežbe, drugo izdanje. — Cena 55 Din

U štampi: Dr. Vaniček - Drenik: **Baton i boks**

Jugoslavenska Sokolska Matica
LJUBLJANA, NARODNI DOM
Telefon 25-43 • Račun poštanske štedionice Ljubljana 13.831

Sokolici i Sokolice!

Nabavljajte svečane i vježbače potrepštine za **sletove**, uz najjeftinije dnevne cijene kod brata **G. HORVATEK**, dobavljača Saveza S. K. J.

Zagreb, Frankopanska ulica 9

Vse tiskovine za sokolska društva, potrebne knjige za sokolske knjižnice, vabila, letake, lepake za sokolske prireditve Vam izdela Učiteljska tiskarna. Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige, časopise, revije, vizitke, bloke, račune, jedilne liste, posmrtnice in mladinske liste. Ilustrira knjige v eno- in večbarvnem tisku. / Lastna tvornica šolskih zvezkov. Knjigovoznica. Oddelek za učila z veliko zalogo slik naših velmož

KNJIGARNA
V LJUBLJANI
PODRUŽNICA
V MARIBORU
Tyrševa ulica šte. 44

**UČITELJSKA
TISKARNA**

V LJUBLJANI, FRANČIŠKANSKA 6

KLIJEJE
vseh vrst ne
fotografijah
ali risbah
izvrsne
najsolidnije

KLIJARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

TRGOVAČKA TISKARA
V. G. KRALJETA
SUŠAK
Štrosmajerova ulica 5
TELEFON BROJ 2-22

**Sokolske papuče, kao i
ostale sportske pribore**

kupujte kod

»Negro«
Zagreb — Ilica 19

Tražite cijenik!

JADRANSKA PLOVIDBA D. D.
SUŠAK

Redovita parobrodna služba u svim pravcima jugoslavenskog primorja i Jadranskog Mora, za Dalmaciju, Albaniju i Grčku

JEVTINA TURISTIČKA PUTOVANJA
10-11 dana za Dalmaciju i Grčku
6 dana za Dalmaciju

Uključiv hranu i krevet na brodu
udobni putnički parobrodi — dobra kuhinja — prvoklasna podvorb

Tražite prospekte!

Upute daje Jadranska plovidba u Sušaku, sve njezine agencije i svi veći putnički uredi u tu- i inozemstvu

Započeli smo sa izradom sokolskih pelerina

Ove su pelerine izradjene po propisanom kroju iz našeg poznatog patentiranog nepromoćivog hubertus sukna. U sporazumu sa Savezom Sokola Kraljevine Jugoslavije u Beogradu, dajemo svakome članu Sokola kod kupnje ove pelerine u našim prodavaonicama 10% popusta.

Da uzmognemo ovaj popust obračunati s našim prodavaonicama, izdali smo posebne rabatne karte, koje se imadu kod kupnje izručiti poslovođji prodavaonice.

Umoljavamo najuljudnije cij. sokolska društva i čete za obavijest, koliko rabatnih karata potrebuju za njihove članove, da ih uzmognemo odmah po prijemu obavijesti priposlati.

TIVAR ODIJELA
Tekstilna industrija d.d. Varaždin

TIVAR ODIJELA